

Συνεργαζόμενοι φορείς

Παραδοτέο: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 «ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΣΙΗΣ - ΠΑΛΛΟΥΡΟΚΑΜΠΟΥ»

Deliverable: Management Plan for the Natura 2000 site 'Periochi Koshis – Pallourokamos'
Action A.2: Preparation of a management plan for Koshi – Pallourokamos Natura 2000 site

LIFE13/NAT/CY/000176 "Improving lowland forest habitats for Birds in Cyprus"

Κωνσταντίνος Κουνναμάς, Μαρίνος Σταύρου, Μάριος Ανδρέου

Λευκωσία, Ιούνιος 2015

Περιεχόμενα

Περίληψη	1
English Summary.....	2
1. Γενικά Στοιχεία.....	4
1.1. Ταυτότητα του Διαχειριστικού Σχεδίου.....	4
1.2. Γεωγραφική θέση, όρια, έκταση και διοικητική υπαγωγή της περιοχής.....	4
1.3. Καθεστώς ιδιοκτησίας	5
1.4. Νομικό καθεστώς.....	6
1.5. Διοίκηση και διαχείριση της περιοχής	7
2. Περιγραφή της προστατευόμενης περιοχής	8
2.1. Φυσικό περιβάλλον	8
2.1.1. Κλίμα και βιοκλίμα.....	8
2.1.2. Γεωλογία- Γεωμορφολογία.....	11
2.1.3. Έδαφος.....	14
2.1.4. Υδρολογία	15
2.1.5. Τοπίο	16
2.1.6. Χλωρίδα	18
2.1.7. Βλάστηση και τύποι οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	20
2.1.8. Πανίδα.....	20
2.1.9. Μακρομύκητες.....	22
2.2. Κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες.....	23
2.2.1. Πληθυσμός και δημογραφική ανάλυση	23
2.2.2. Οικονομικές δραστηριότητες και χρήσεις γης	26
2.2.3. Ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία	30
2.3. Κίνδυνοι/ απειλές στην περιοχή μελέτης.....	30
3. Αξιολόγηση	32
4. Σκοποί διαχείρισης	33
5. Μέτρα διαχείρισης	34
5.1. Αναγνώριση περιοχών στις οποίες δύναται να εφαρμοσθούν δράσεις διατήρησης της πτηνοπανίδας	34
5.2. Δημιουργία χάρτη εισβλητικών ειδών	34
5.3. Αφαίρεση ξενικών ειδών χλωρίδας - Αποκατάσταση της αυτόχθονης/ τοπικής βλάστησης.	35
5.4. Αύξηση της διαθέσιμης τροφής για την ορνιθοπανίδα – Παροχή εναλλακτικών χώρων προστασίας και κάλυψης	35
5.5. Βελτίωση διαθεσιμότητας νερού και θέσεων φωλεοποίησης	36
5.6. Προστασία θέσεων φωλεοποίησης από κάθε πηγή όχλησης.....	37

5.7. Εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού για τη σημασία διατήρησης της ορνιθοπανίδας. Καταπολέμηση παράνομης παγίδευσης πτηνών	38
5.8. Προστασία από τις πυρκαγιές	39
6. Βιβλιογραφία και πηγές πληροφόρησης	40
7. Παραρτήματα	41

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1.1 Χάρτης περιοχής με προτεινόμενες επεμβάσεις (από Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων).	3
Εικόνα 1.2 Χάρτης προσανατολισμού της περιοχής σε εθνικό επίπεδο.	5
Εικόνα 1.3 Σύνορα περιοχής Natura 2000 με σεσημασμένες Απαγορευμένες Περιοχές Κυνηγίου το 2014.	6
Εικόνα 2.1 Βιογεωγραφικές περιοχές της Ευρώπης.	9
Εικόνα 2.2 Ομβροθερμικό διάγραμμα της περιοχής για τα έτη 1981-2011.	10
Εικόνα 2.3 Γεωλογικές ζώνες της Κύπρου.	12
Εικόνα 2.4 Γεωλογικός χάρτης περιοχής με υψομετρικές καμπύλες και γεωλογικά στρώματα.	13
Εικόνα 2.5 Εδαφολογικός χάρτης περιοχής.	15
Εικόνα 2.6 Υδρολογικός χάρτης περιοχής με λεκάνες απορροής.	16
Εικόνα 2.7 Χάρτης CORINE Land Cover για την περιοχή Natura 2000 «Περιοχή Κόσις - Παλλουρόκαμπου».	17
Εικόνα 2.8 Χάρτης εξάπλωσης των ειδών <i>Aizoon hispanicum</i> , <i>Erodium crassifolium</i> , <i>Ophrys kotschy</i> , <i>Hedysarum cyprium</i> και <i>Chaenorhinum rubrifolium</i> στην «Περιοχή Κόσις - Παλλουρόκαμπου».	19
Εικόνα 2.9 Μεταβολή πληθυσμού στην επαρχία Λάρνακας από το 1992 ως το 2012.	23
Εικόνα 2.10 Ηλικιακές ομάδες στην επαρχία Λάρνακας.	24
Εικόνα 2.11 Πληθυσμός κατά ηλικία και φύλο.	24
Εικόνα 2.12 Αριθμός μαθητών στη δημοτική εκπαίδευση.	25
Εικόνα 2.13 Χάρτης χρήσεων/καλύψεων γης.	29
Εικόνα 5.1 Προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης φωλιών, ταμιευτήρων συλλογής νερού, σημείων υδροληψίας και μικρού υδατοφράκτη.	37

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1 Μέσες τιμές θερμοκρασίας και βροχόπτωσης για κάθε μήνα των ετών 1981-2011.	10
Πίνακας 2.2 Κατάλογος σημαντικών ειδών φυτών που απαντούν στην περιοχή	18
Πίνακας 2.3 Κατάλογος πτηνών στην «Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπος».....	21
Πίνακας 2.4 Κατάλογος πανίδας, εκτός από την ορνιθοπανίδα, στην «Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπος».	22
Πίνακας 2.5 Συνολικοί πληθυσμοί μαθητών και σχολείων στην επαρχία Λάρνακας.....	25
Πίνακας 2.6 Πίνακας απειλών στην περιοχή.....	30

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000
«ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΣΙΗΣ - ΠΑΛΛΟΥΡΟΚΑΜΠΟΥ»

Περίληψη

Ονομασία περιοχής: Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου (CY6000009)

Καθεστώς προστασίας: Περιοχή του Δικτύου Natura 2000. Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα όπως ορίζεται στην Οδηγία 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΚ) για τη διατήρηση των άγριων πτηνών.

Διαχειριστική περίοδος: 10 έτη.

Περιγραφή και αξιολόγηση της περιοχής: Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» βρίσκεται στην επαρχία Λάρνακας, την τρίτη μεγαλύτερη σε πληθυσμό της Κύπρου. Η περιοχή είναι μια χαμηλή λοφώδης περιοχή που εναλλάσσεται με επίπεδες εκτάσεις και η οποία καλύπτεται κυρίως με φρυγανική βλάστηση. Ορισμένα τμήματα της περιοχής χαρακτηρίζονται από απότομες βραχώδεις πλαγιές ή απότομες αργιλώδεις πλαγιές με μικρά φαράγγια.

Το κλίμα της περιοχής κατατάσσεται, κατά Koeppen, ως εσωτερικό Μεσογειακό (Csa). Η βιοκλιματική κατάταξη είναι Μεσογειακή. Στον μετεωρολογικό σταθμό στην Αθένου, κοντά στην περιοχή Κόσιη, η μέση ετήσια θερμοκρασία τα τελευταία 30 χρόνια ήταν 19.4 °C και η μέση συνολική ετήσια βροχόπτωση 327.6 mm.

Η περιοχή υπόκειται στην ιζηματογενή ακολουθία του Τροόδους, ενώ μικροί διάσπαρτοι λόφοι σχηματίζουν ένα ανάγλυφο τοπίο και δημιουργούν ποικίλες εκθέσεις. Στην περιοχή υπάρχει φυσική βλάστηση, καλλιέργειες, εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες και βιομηχανικές περιοχές.

Τρεις λεκάνες απορροής βρίσκονται στην περιοχή: η λεκάνη του Γιαλιά, της Βορόκληνης και της Αραδίππου. Εντός της περιοχής υπάρχουν ακόμη δύο χείμαρροι, ο ένας εντός της λεκάνης απορροής Αραδίππου και ο άλλος εντός της Βορόκληνης.

Στην περιοχή απαντούν πέντε είδη του Κόκκινου Βιβλίου της Χλωρίδας της Κύπρου, ενώ ο αριθμός των ειδών πτηνοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ ανέρχεται στα είκοσι και ο αριθμός μεταναστευτικών ειδών στα πενήντα.

Σκοποί και μέτρα διαχείρισης: Ο γενικός σκοπός διαχείρισης της «Περιοχής Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι η εξασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την πτηνοπανίδα της περιοχής, μέσω της λήψης συγκεκριμένων διαχειριστικών μέτρων και μέτρων διατήρησης.

Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικοί στόχοι που θέτει το διαχειριστικό σχέδιο είναι:

- Η σταδιακή απομάκρυνση της ανταγωνιστικής βλάστησης που επηρεάζει τη φυσιογνωμία της περιοχής.
- Η βελτίωση της διαθεσιμότητας τροφής, η παροχή προστασίας και κάλυψης και η ενίσχυση της πιθανότητας φωλεοποίησης της πτηνοπανίδας στην περιοχή.
- Η μείωση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς.
- Η πάταξη της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης.

Χρονοδιάγραμμα: Το Διαχειριστικό Σχέδιο έχει ορίζοντα εφαρμογής τα 10 έτη.

Προϋπολογισμός: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

MANAGEMENT PLAN FOR THE NATURA 2000 SITE **‘PERIOCHI KOSHIS – PALLOUROKAMPOS’**

English Summary

Area name: Periochi Koshis- Pallourokampos (CY6000009)

Protection status: Natura 2000 network site. Special Protection Area (SPA) for avifauna as set by the Directive 2009/147/EC (former 79/409/EC) on the conservation of wild birds.

Management period: 10 years.

Description and evaluation of the site: Koshi-Pallourokampos area is located in the Larnaca province. The province is the third largest in population in Cyprus according to its urban area but second according to its rural area. It is a low hilly region alternating with flat areas and covered mainly by phryganic vegetation. Parts of the area are characterised by steep cliff/steep clay slopes with small gorges.

The climate according to Koeppen is classified as Interior Mediterranean, while the bioclimatic classification is Mediterranean. According to data from Athienou weather station, near Koshi, the average annual temperature of the last 30 years was 19.4°C and the average total annual rainfall was 327.7 mm. The area belongs to the Troodos sedimentary sequence and the landscape is composed of small scattered hills which create numerous exposures in the area. The area consists of natural vegetation, cultivated and formerly cultivated areas and industrial areas. Inside the area there are three drainage basins: Giallias, Voroklini and Aradippou and two seasonal rivers: one within the Aradippou basin and the other within the Voroklini basin.

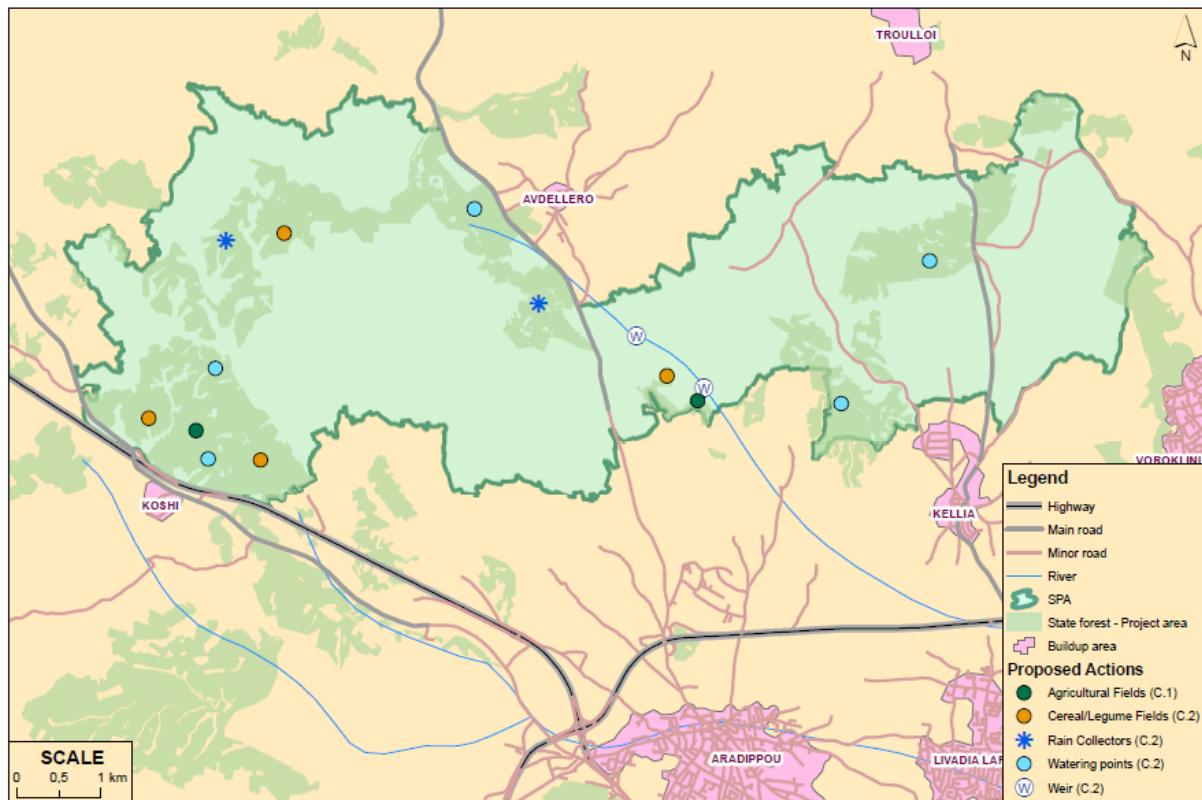
The region contains five species of plants that are included in the Red Data Book of the Flora of Cyprus, twenty species of birds that are included in Appendix I of the Directive 2009/147/EC and fifty species of migratory birds.

Aim of the Management Plan and management measures: The general aim of the management of the Natura 2000 site ‘Periochi Koshis – Pallourokampos’ is to ensure a favourable environment for the avifauna of the area, by taking specific management and conservation measures. The specific objectives of the management plan are:

- The gradual removal of competitive vegetation, which affects the nature of the area.
- The improvement of water and food availability and nesting conditions of avifauna in the area.
- To reduce the risk of fire.
- To contribute towards combating bird crime.

Timeline: The management measures will be implemented within 10 years.

Budget: Not assigned yet.

Εικόνα 0.1 Χάρτης περιοχής με προτεινόμενες επεμβάσεις (από Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων).

1. Γενικά Στοιχεία

1.1. Ταυτότητα του Διαχειριστικού Σχεδίου

Τίτλος Διαχειριστικού Σχεδίου: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 «ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΣΙΗ - ΠΑΛΛΟΥΡΟΚΑΜΠΟΣ»

Περίοδος ισχύος του Διαχειριστικού Σχεδίου: 2015-2025

Υπεύθυνος και ομάδα εκπόνησης του Διαχειριστικού Σχεδίου: Μονάδα Διατήρησης της Φύσης, Πανεπιστήμιο Frederick (Κωνσταντίνος Κουνναμάς, Μαρίνος Σταύρου, Μάριος Ανδρέου).

Όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του αρμοδίου σώματος διαχείρισης της περιοχής:

Τμήμα Δασών Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος,

1414 Λευκωσία, Κύπρος

Αρ. Τηλ.: +35722805510

Αρ. Φαξ: +35722805542

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: director@fd.moa.gov.cy

Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Υπουργείο Εσωτερικών,

Ταμείο Θήρας, Υπουργείο Εσωτερικών, 1453, Λευκωσία,

Αρ. Τηλ.: 22662428, 22664606 (ώρες γραφείου), 99445697

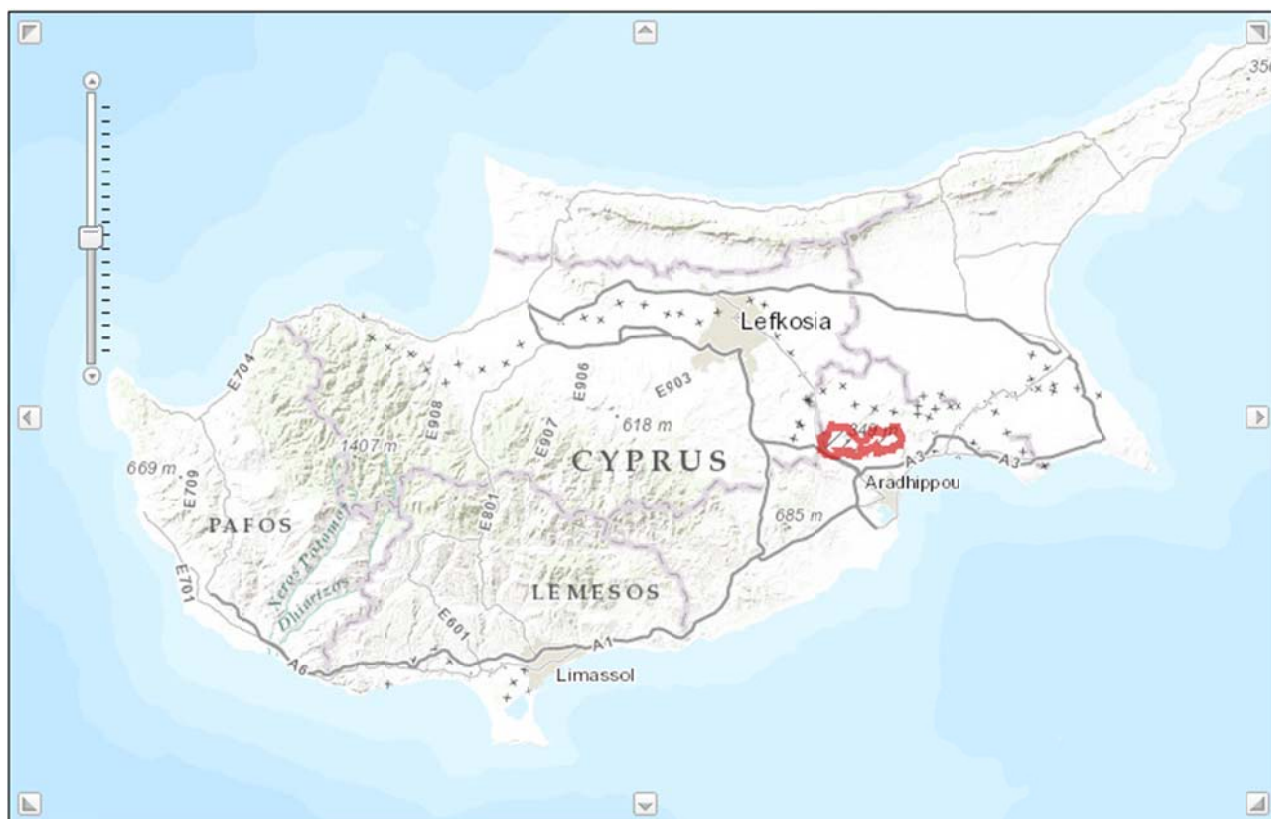
Αρ. Φαξ: 22662495

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: wildlife.thira@cytanet.com.cy

Ημερομηνία ολοκλήρωσης του πρόχειρου Διαχειριστικού Σχεδίου: Ιούνιος 2015.

1.2. Γεωγραφική θέση, όρια, έκταση και διοικητική υπαγωγή της περιοχής

Γεωγραφική θέση (περιγραφικά): Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» βρίσκεται στην επαρχία Λάρνακας, νοτιοανατολικά της πόλης της Λευκωσίας, βόρεια-βορειοδυτικά της πόλης της Λάρνακας και βόρεια της περιοχής Αραδίππου. Μέρος της νοτιοδυτικής έκτασης της περιοχής συνορεύει με τον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας - Λάρνακας (Α2), ενώ η ανατολική πλευρά της εκτείνεται παράλληλα του αυτοκινητόδρομου Διεθνής Αερολιμένας Λάρνακας- Αγία Νάπα (Α3), από τον Κόμβο Ριζοελιάς (Εικόνα 1.1). Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» γειτνιάζει με τα χωριά Αβδελλερό, Τρούλλοι, Κελλιά, Ορόκλινη, Αθιένου και Λύμπια. Τμήμα του βορειοδυτικού μέρους της περιοχής και μικρό κομμάτι του βορειοανατολικού μέρους βρίσκεται εντός της πράσινης γραμμής. Η έκταση της περιοχής είναι 37.2 km² (3720 ha). Τα γεωγραφικά όρια του κέντρου βάρους της προστατευόμενης περιοχής είναι: γεωγραφικό πλάτος: 34.999200° και γεωγραφικό μήκος: 33.541900°. Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής δεν έχουν σημειωθεί στο έδαφος.

Εικόνα 1.1 Χάρτης προσανατολισμού της περιοχής σε εθνικό επίπεδο.

1.3. Καθεστώς ιδιοκτησίας

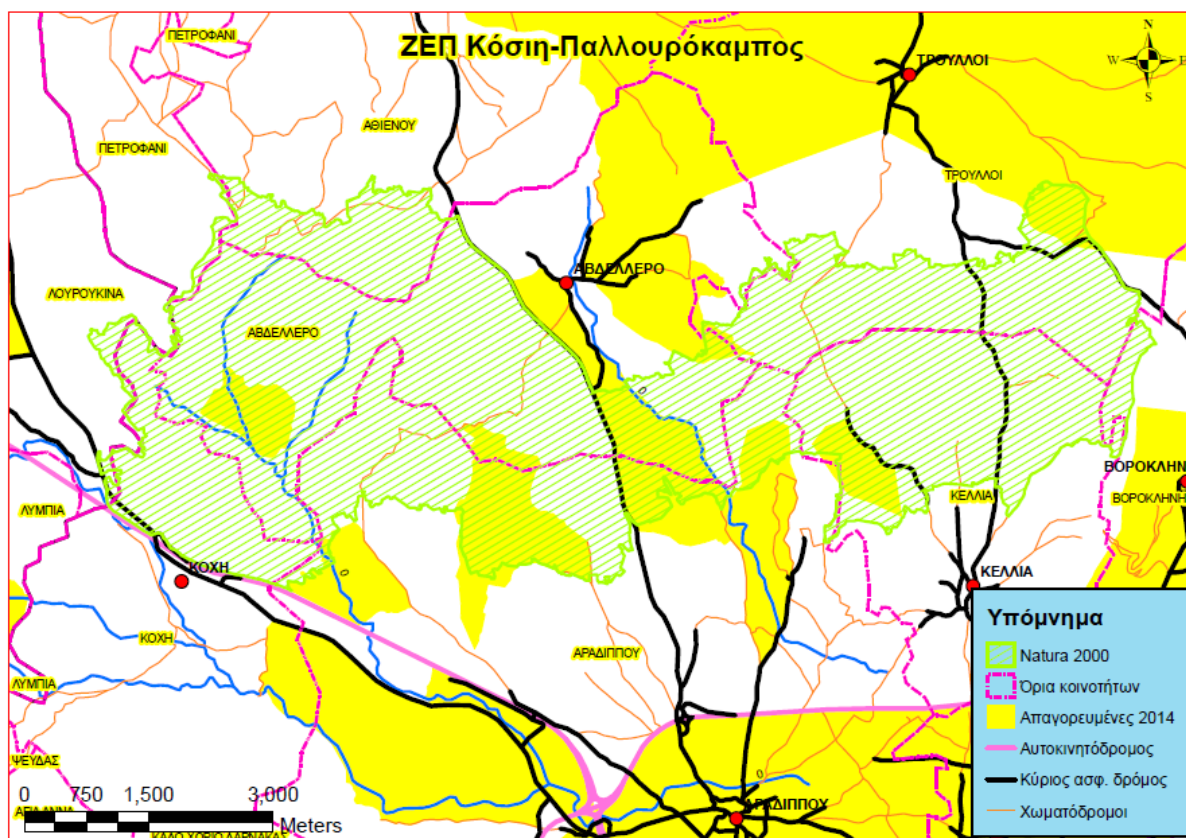
Ποσοστά

Το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής Natura 2000 αποτελεί ιδιωτική γη και μόνο ένα μέρος της είναι κρατικό δάσος και «χαλίτικη» (κρατική) γη. Συγκεκριμένα:

- 76% είναι ιδιωτική γη. Το μεγαλύτερο ποσοστό (60%) της ιδιωτικής γης χρησιμοποιείται για καλλιέργεια, κυρίως δημητριακών, και βόσκηση, ενώ το υπόλοιπο 40% είναι ακαλλιέργητη γη (σε αγρανάπαυση) στην οποία έχει παρεισφρήσει φρυγανική βλάστηση.
- 24% της περιοχής (890 ha) είναι κρατική δασική γη.

Σημειώνεται ότι μέρος του βορειοδυτικού και βορειοανατολικού μέρους της περιοχής (κοντά στο χωριό Τρούλλοι) βρίσκεται εντός της πράσινης γραμμής, όπου υπάρχουν φυλάκια της Εθνικής Φρουράς, καθώς επίσης ότι μέρος της περιοχής (15%) είναι κηρυγμένη ως Απαγορευμένη Περιοχή Κυνηγίου (Εικόνα 1.2).

Στη δυτική πλευρά της περιοχής, σε περιοχές που ανήκουν στην Εκκλησία Αρχαγγέλου, εκμισθώνονται εκτάσεις αποκλειστικά για ξηρικές καλλιέργειες, ενώ κοντά στην περιοχή των Κελλιών υπάρχουν φυτείες με οπωροφόρα δέντρα. Ανατολικά και νότια της περιοχής κοντά στην περιοχή δάσους Ορόκλινης λειτουργεί ένα λατομείο ασβεστολιθικού ψαμμίτη, το οποίο πρόσφατα πήρε άδεια επέκτασης μετά από Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων για το Περιβάλλον (Κουνναμάς και συν, 2011). Στο δυτικό κομμάτι της περιοχής (Αρχαγγελούδι) πραγματοποιούνται αραιώσεις στη βλάστηση κάθε χρόνο από το Τμήμα Δασών.

Εικόνα 1.2 Σύνορα περιοχής Natura 2000 με σεσημασμένες Απαγορευμένες Περιοχές Κυνηγίου το 2014.

Προγραμματισμοί χρήσεων γης στην περιοχή:

Υπάρχει ένα έργο υπό ανάπτυξη από το **Τμήμα Αναπτύξεως Ύδατος** για την κατασκευή ενός φράγματος νερού εντός της περιοχής (Εικόνα 2.6). Το έργο περιλαμβάνει σχέδια αναδασμού γης, καθώς και ανάπτυξη οδικού δικτύου και άλλων έργων υποδομής. Στην περιοχή εξετάζονται επίσης σχέδια για δύο αιολικά πάρκα.

1.4. Νομικό καθεστώς

Στην περιοχή εφαρμόζονται διάφορες διεθνείς οδηγίες/ συμβάσεις και εθνικές νομοθεσίες:

- **Οδηγία 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ):** Η Οδηγία των Πουλίων θεσμοθετήθηκε με σκοπό την προστασία, τη διατήρηση και τη ρύθμιση της εκμετάλλευσης όλων των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών. Με βάση την Οδηγία αυτή, τα κράτη μέλη πρέπει να δημιουργήσουν Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα απειλούμενα είδη πτηνών και για τα αποδημητικά πτηνά (Παράρτημα Ι της Οδηγίας). Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπος» (CY6000009) καθορίστηκε ως ΖΕΠ το 2007.
- **Σύμβαση της Βέρνης:** Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υπογράψει τη Σύμβαση της Βέρνης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης. Τα μέλη της Σύμβασης συμφώνησαν να προστατεύουν τη χλωρίδα και πανίδα και το φυσικό περιβάλλον, και να προωθούν την Ευρωπαϊκή συνεργασία στο πεδίο αυτό. Η Σύμβαση απαγορεύει την καταστροφή των περιοχών αναπαραγωγής και περιοχών ξεκούρασης των

ειδών που βρίσκονται στο Παράρτημα II. Επίσης, προωθεί την προστασία περιοχών που συχνάζουν μεταναστευτικά πουλιά (ειδικά είδη του Παραρτήματος II και III).

- **Περί Δασών Νόμος:** Τα κρατικά δάση διέπονται από τον Περί Δασών Νόμο του 2012. Μέρος της συγκεκριμένης περιοχής κηρύχτηκε κρατική δασική γη με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Περί Δασών Νόμου (αποφάσεις μεταξύ 04/01/1979 και 05/04/1984).
- **Νόμος 152 (I) 2003:** Ο νόμος αυτός αποτελεί τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας των Πουλιών.

1.5. Διοίκηση και διαχείριση της περιοχής

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας είναι υπεύθυνη για τη χαλίτικη γη και διαχειρίζεται την τουρκοκυπριακή περιουσία μέσω του Φορέα Τουρκοκυπριακών Περιουσιών. Στη διαχείριση της περιοχής συμμετέχουν διάφορες κυβερνητικές υπηρεσίες: Τμήμα Δασών, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου, και Αστυνομική Διεύθυνση Επαρχίας Λάρνακας.

Ο Δασικός Σταθμός Ριζοελιάς είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των δασικών περιοχών και σχετικών δραστηριοτήτων.

Η τοπική αυτοδιοίκηση στην περιοχή αποτελείται από τα κοινοτικά συμβούλια των Κελιών, Αβδελλερού, Τρούλλων και Κόσιης και τους Δήμους Ορόκλινης και Αραδίπτου.

2. Περιγραφή της προστατευόμενης περιοχής

Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι μια χαμηλή, λοφώδης περιοχή, που εναλλάσσεται με επίπεδες εκτάσεις και η οποία καλύπτεται κυρίως με φρυγανική βλάστηση. Ορισμένα τμήματα της περιοχής χαρακτηρίζονται από απότομες βραχώδεις πλαγιές ή απότομες αργιλώδεις πλαγιές με μικρά φαράγγια.

Τα κυρίαρχα είδη φυτών είναι το *Thymbra capitata* και το *Sarcopoterium spinosum*. Κατά τόπους εμφανίζονται μικρές συστάδες καλαμιώνων (με το είδος *Arundo donax*) σε συστήματα χειμάρρων.

Η περιοχή είναι από τις πιο ξηρές στην Κύπρο, με τη βροχόπτωση να είναι αρκετά περιορισμένη και να μην υπερβαίνει τα 328 mm περίπου ανά έτος. Ωστόσο, στα μικρά συστήματα χειμάρρων μπορεί να παρατηρείται ακανόνιστη ροή επιφανειακών υδάτων, ανάλογα με τη βροχόπτωση.

Η σημασία αυτού του βιότοπου έγκειται στη σχετικά ανενόχλητη και εκτεταμένη περιοχή φυσικών οικοτόπων, την περιορισμένη οδική πρόσβαση και τη μειωμένη παρουσία άλλων υποδομών (Παναγίδης και Κασσίνης, 2014).

2.1. Φυσικό περιβάλλον

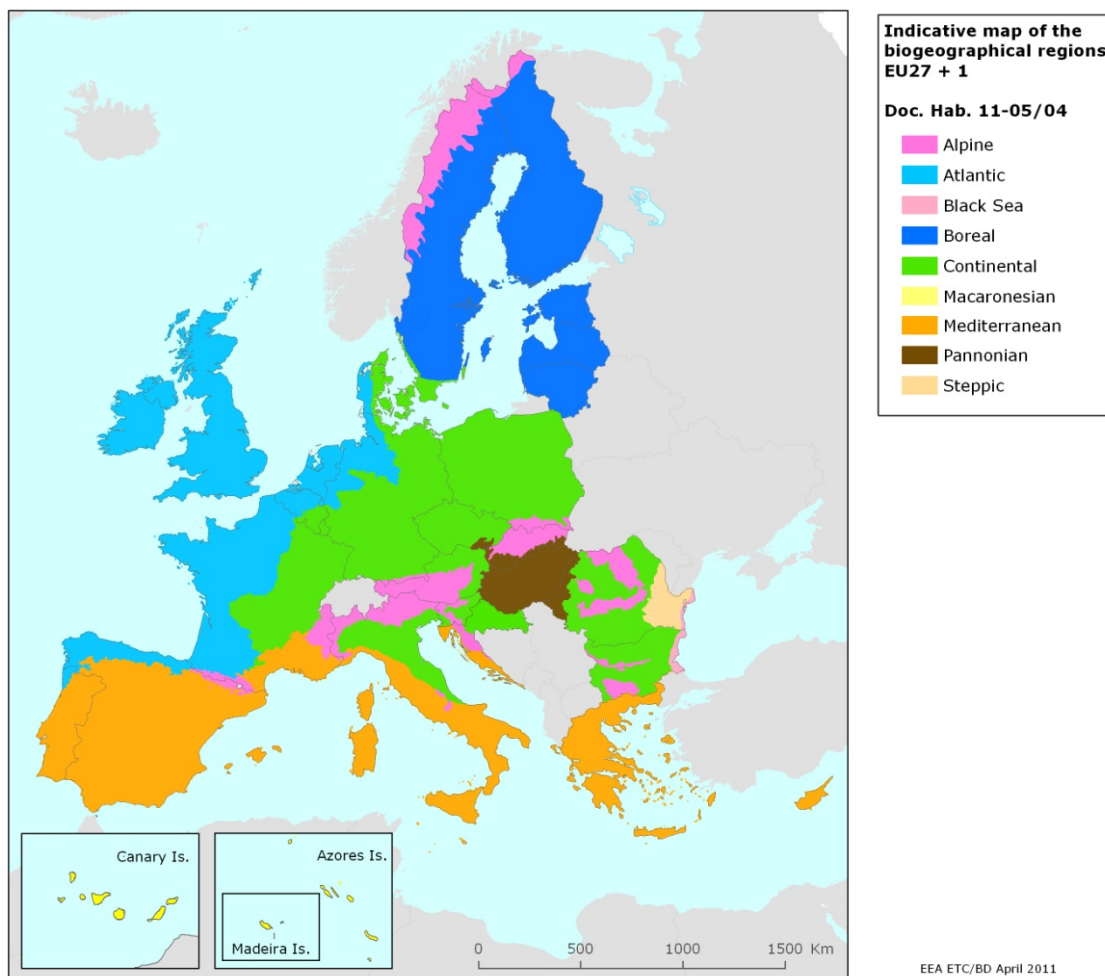
2.1.1. Κλίμα και βιοκλίμα

Με βάση τα κλιματικά στοιχεία (ύψος κατακρημνισμάτων, θερμοκρασία, παγετοί, σχετική υγρασία, κλπ.) των πλησιέστερων μετεωρολογικών σταθμών, το κλίμα της περιοχής κατατάσσεται, κατά Koeppe, ως Μεσογειακό κλίμα - Εσωτερικό Μεσογειακό (Csa). Η βιοκλιματική κατάταξη είναι Μεσογειακή (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος) (Εικόνα 2.1).

Το κλίμα της περιοχής βοήθησε στη διαμόρφωση των οικοσυστημάτων της περιοχής, όπου το ξηρό κλίμα βοήθησε στην ανάπτυξη των φρυγάνων (είδη *Thymbra capitata* και *Sarcopoterium spinosum*) και των ανοιχτών λιβαδιών. Επίσης, η εμφάνιση τρεχούμενου νερού σε εποχικούς χειμάρρους ευνοεί την ανάπτυξη συστάδων καλαμιώνων.

Με βάση τα μετεωρολογικά στοιχεία του αντίστοιχου σταθμού στην Αθηνού, κοντά στην περιοχή Κόσιη, η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι 19.4 °C και η μέση συνολική ετήσια βροχόπτωση 327.6 mm (δεδομένα 1981-2011). Η μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι χαμηλότερη τους χειμερινούς μήνες (Δεκέμβριος, Ιανουάριος και Φεβρουάριος), με τη χαμηλότερη μέση μηνιαία θερμοκρασία να παρατηρείται τον Ιανουάριο (10.5 °C). Οι ψηλότερες θερμοκρασίες επικρατούν τους καλοκαιρινούς μήνες, με τις τρεις πιο ψηλές μέσες μηνιαίες θερμοκρασίες να καταγράφονται τον Ιούλιο, Αύγουστο και Ιούνιο (28.9°C, 28.8°C και 26.1°C, αντίστοιχα). Η μέση μηνιαία θερμοκρασία τον Σεπτέμβριο είναι 26°C.

Η μέση μηνιαία βροχόπτωση είναι σχετικά χαμηλή όλο τον χρόνο και είναι ιδιαίτερα χαμηλή τους μήνες Αύγουστος, Ιούλιος και Σεπτέμβριος (1, 2.7 και 6.1 mm, αντίστοιχα). Οι πλείστες βροχοπτώσεις σημειώνονται τον Δεκέμβριο, Ιανουάριο και Φεβρουάριο (67.1, 57.7 και 46.4 mm, αντίστοιχα). Όλα τα στοιχεία παραχωρήθηκαν από τη Μετεωρολογική Υπηρεσία Κύπρου.

Εικόνα 2.1 Βιογεωγραφικές περιοχές της Ευρώπης.

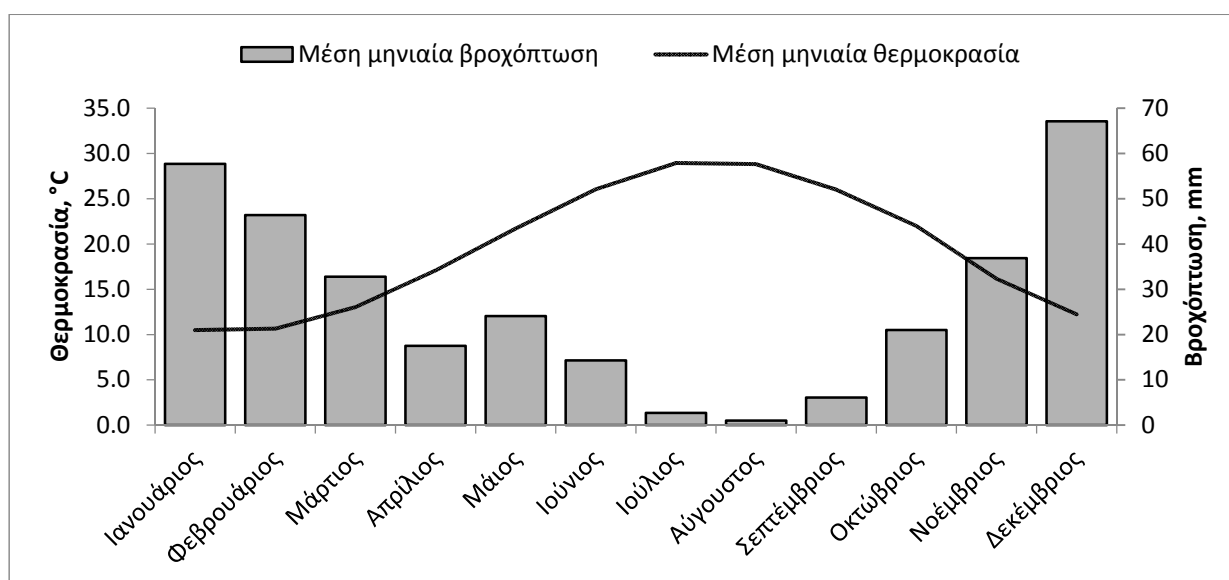
Σημείωση: Η Κύπρος ανήκει στη Μεσογειακή κατάταξη. Η εικόνα είναι από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (European Environmental Agency, <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/biogeographical-regions-in-europe-1>).

Οι μέσες τιμές θερμοκρασίας και βροχόπτωσης παρουσιάζονται αναλυτικά στον **Error! Reference source not found.** ενώ το ομβροθερμικό διάγραμμα δίνεται στην Εικόνα 2.2. Το ομβροθερμικό διάγραμμα δείχνει τη σχέση μεταξύ μέσης μηνιαίας βροχόπτωσης και μέσης μηνιαίας θερμοκρασίας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον χαρακτηρισμό της περιοχής και των οικοσυστημάτων. Τα σημεία που τέμνονται οι δύο τιμές υποδεικνύουν την αλλαγή στο ισοζύγιο της υγρασίας στην περιοχή, δηλαδή η ποσότητα νερού που χάνεται, π.χ. από εξάτμιση, είναι ίση με την ποσότητα νερού που εισέρχεται στο σύστημα μέσω κατακρημνίσεων. Η ξηροθερμική περίοδος κυμαίνεται από Απρίλιο μέχρι Οκτώβριο (7 μήνες).

Πίνακας 2.1 Μέσες τιμές θερμοκρασίας και βροχόπτωσης για κάθε μήνα των ετών 1981-2011.

Μήνας	Μέση μηνιαία θερμοκρασία (°C)	Μέση μηνιαία βροχόπτωση (mm)
Ιανουάριος	10.5	57.7
Φεβρουάριος	10.7	46.4
Μάρτιος	13.0	32.8
Απρίλιος	17.1	17.5
Μάιος	21.7	24.1
Ιούνιος	26.1	14.3
Ιούλιος	28.9	2.7
Αύγουστος	28.8	1.0
Σεπτέμβριος	26.0	6.1
Οκτώβριος	22.0	21.0
Νοέμβριος	16.2	36.9
Δεκέμβριος	12.2	67.1

Σημείωση: Οι πληροφορίες λήφθηκαν από τον σταθμό συλλογής πληροφοριών της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας στην Αθένου.

Εικόνα 2.2 Ομβροθερμικό διάγραμμα της περιοχής για τα έτη 1981-2011.

Σημείωση: Οι πληροφορίες λήφθηκαν από τον σταθμό συλλογής πληροφοριών της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας στην Αθένου.

2.1.1.1. Τοπογραφικά γνωρίσματα (υψόμετρα, εκθέσεις)

Τα τοπογραφικά γνωρίσματα επιδρούν στη διαμόρφωση των κλιματικών συνθηκών της περιοχής. Συγκεκριμένα, το ανάγλυφο της περιοχής χαρακτηρίζεται κυρίως από χαμηλούς λόφους με απότομες πλαγιές, και βραχώδες υπόστρωμα ή πηλώδες έδαφος. Απαντούν ακόμη λίγες χαράδρες και επίπεδες περιοχές, ενώ το υψόμετρο κυμαίνεται από 100 m ως και 260 m (Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων). Το υψόμετρο και οι εκθέσεις δημιουργούν τοπικά μικροκλίματα όπου στη σκιά των λόφων υπάρχει περισσότερη υγρασία και πιο ήρεμη κυκλοφορία αέρα. Οι περισσότεροι ξηρές περιοχές βρίσκονται στις ανοιχτές πεδιάδες.

2.1.2. Γεωλογία- Γεωμορφολογία

Η περιοχή υπόκειται στην Αξονική Ακολουθία του Οφιόλιθου Τροόδους (Εικόνα 2.3) και αποτελείται από τα ακόλουθα (Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης):

- Κολλουβιακές αποθέσεις (Colluvial Deposits): Οι αποθέσεις αυτές αποτελούνται κυρίως από ιλύες και αργίλους, τα οποία αποτέθηκαν στη βάση πρηνών με μικρή κλίση.
- Αλλουβιακές αποθέσεις (Alluvial Deposits): Αποτελούνται από χαλίκια, άμμους, ιλύες και αργίλους, τα οποία αποτέθηκαν μέσα στις σύγχρονες ποτάμιες κοιλάδες.
- Αποθέσεις Θαλάσσιας Αναβαθμίδας (Marine Terrace Deposits): Αποτελούνται από αποστρογγυλευμένα έως πεπλατυσμένα, κακής διαβάθμισης, απολιθωματοφόρα χαλίκια και άμμους, οφιολιθικής κυρίως προέλευσης, καθώς και βιοκλαστικό ασβεστιτικό ψαμμίτη, πλούσιο σε μακροαπολιθώματα.
- Σχηματισμός Λευκωσίας, Μέλος Αθαλάσσης (Nicosia Formation, Athalassa Member): Αποτελείται από θαλάσσιες αποθέσεις, κυρίως από λεπτόκοκκους έως χονδρόκοκκους ασβεστιτικούς ψαμμίτες και βιοκλαστικούς ασβεστιτικούς ψαμμίτες, καθώς και ιλυώδεις άμμους. Εμφανίζεται σε διάφορα στρωματογραφικά επίπεδα μέσα στον σχηματισμό της Λευκωσίας.
- Σχηματισμός Λευκωσίας, Μέλος Μάργας (Nicosia Formation, Marl Member): Το μέλος αυτό αποτελείται κυρίως από απολιθωματοφόρες, ιλυώδεις μάργες και σε μικρότερο ποσοστό αμμώδεις μάργες. Το χρώμα τους κυμαίνεται από κιτρινοκάστανο στην επιφάνεια του σχηματισμού έως χακί-πράσινο στα κατώτερα στρωματογραφικά μέλη. Το πάχος του μέλους αυτού είναι αρκετών εκατοντάδων μέτρων.
- Σχηματισμός Καλαβασού (Kalavassos Formation): Αποτελείται κυρίως από γύψους και γυψούχες μάργες, καθώς και σε μικρό ποσοστό από κρητιδικές μάργες και μαργαϊκές κρητίδες. Οι εμφανίσεις του Σχηματισμού είναι περιορισμένες, αλλά η παρουσία γύψου κοντά στην επιφάνεια του εδάφους, δυνατόν να παρουσιάζει ένα πιθανό κίνδυνο καταβυθίσεων-καθιζήσεων λόγω της καρστικοποίησης της γύψου, η οποία μπορεί να είναι έντονη κοντά σε ρηξιγενείς ζώνες.
- Σχηματισμός Πάχνας (Pachna Formation): Αποτελείται κυρίως από εναλλαγές κρητίδων, μαργαϊκών κρητίδων, κρητιδικών μαργών και ιλυωδών μαργών με ίχνη βιοανάδευσης, καθώς και στρώσεις λεπτοστρωματωδών ασβεστιτικών ψαμμιτών. Προς τα ανώτερα στρωματογραφικά μέλη ο σχηματισμός της Πάχνας μεταπίπτει σε εναλλαγές ιλυολίθων πλούσιων σε οργανικό υλικό, μαργών, κρητιδικών μαργών και πορσελανοειδών κρητίδων κοντά στην επαφή με τους υπερκείμενους σχηματισμούς.
- Σχηματισμός Λευκάρων (Lefkara Formation): Αποτελείται κυρίως από πελαγικές κρητίδες με φακούς κερατολίθων, εναλλαγές λεπτοστρωματωδών πελαγικών κρητίδων και κερατολίθων και συμπαγείς κρητίδες χωρίς κερατόλιθους. Σε μικρότερο ποσοστό και τοπικά, εμφανίζονται μάργες και μαργαϊκές κρητίδες, τόσο στη βάση όσο και στους ανώτερους ορίζοντες του σχηματισμού.
- Σχηματισμός Πέρα Πεδίου (Pera Pedi Formation): Αποτελείται κυρίως από φαιοχώματα (Ούμπρες), ραδιολαρίτες, ραδιολαριτικούς πηλίτες και αργιλικούς σχιστόλιθους.
- Ανώτερος Ορίζοντας Λαβών (Upper Pillow Lavas): Αποτελείται κυρίως από ολιβινοφυρικές έως πυροξενοφυρικές προσκεφαλοειδείς λάβες, με υαλώδη περιφέρεια με μικρό ποσοστό

συμμετοχής πλακοειδών ρών λάβας και φλεβών. Είναι εξαλλοιωμένες γιατί έχουν υποστεί χαμηλού βαθμού μεταμόρφωση στην ζεολιθική φάση.

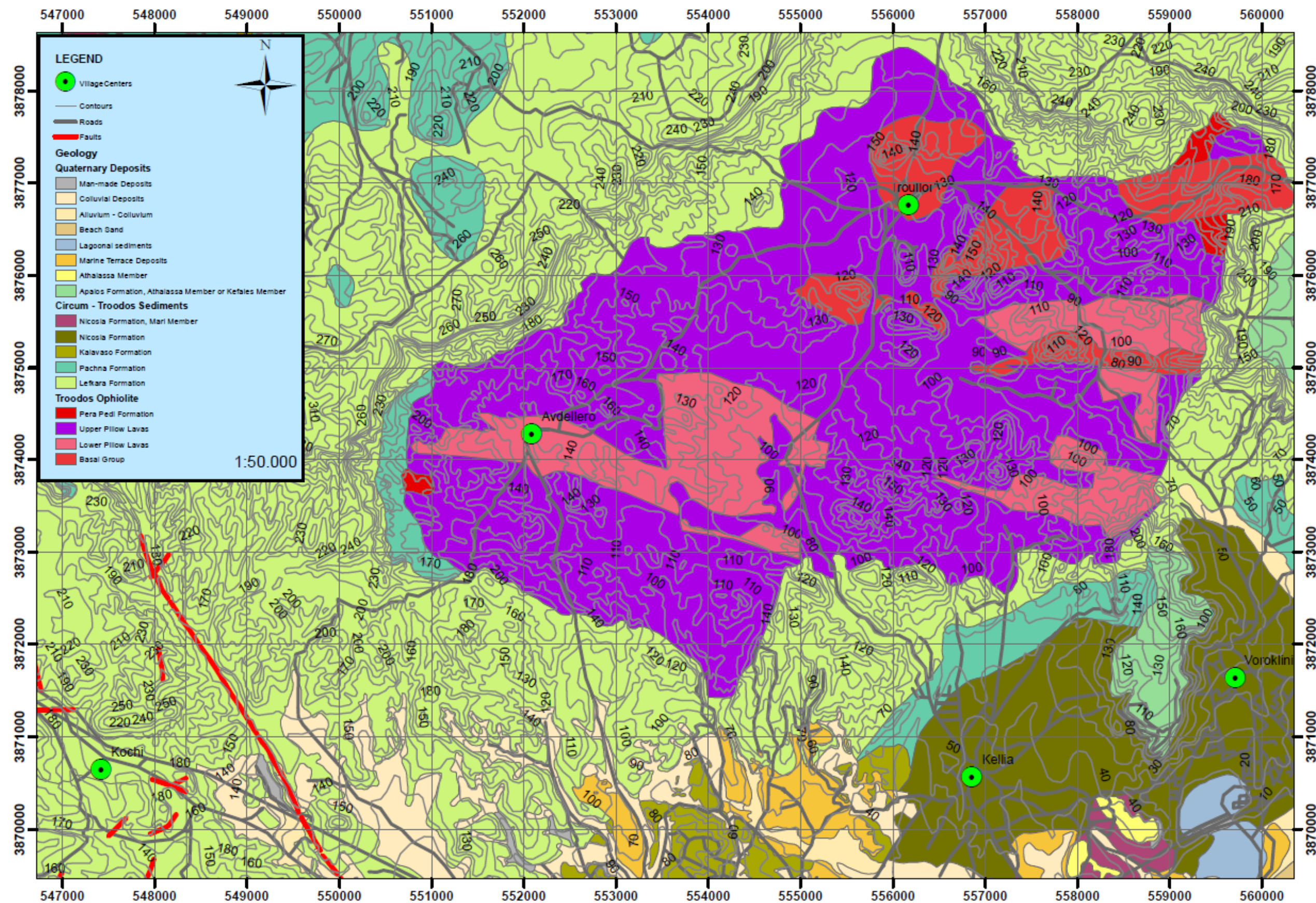
- Κατώτερος Ορίζοντας Λαβών (Lower Pillow Lavas): Αποτελείται από αφυρικές προσκεφαλοειδείς και συμπαγείς ροές λαβών με φλέβες και κοίτες. Έχουν υποστεί χαμηλού βαθμού μεταμόρφωση στη ζεολιθική φάση κάτω από αναγωγικές συνθήκες, προϊόν της οποίας είναι και ο πράσινος κελαδονίτης.
- Ορίζοντας Βάσης (Basal Group): Αποτελείται κυρίως από πολύ εξαλλοιωμένες διαβασικές φλέβες με λεπτές ζώνες προσκεφαλοειδών λαβών, που έχουν υποστεί μεταμόρφωση στην κατώτερη πρασινοσχιστολιθική φάση.

Δεν υπάρχουν στην περιοχή γεωλογικοί σχηματισμοί ιδιαίτερου ενδιαφέροντος που να χρήζουν προστασίας.

Το υψόμετρο κυμαίνεται από 100 m ως και 260 m (Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων) και οι υψομετρικές καμπύλες για την περιοχή φαίνονται στην Εικόνα 2.4. Μικροί διάσπαρτοι λόφοι σχηματίζουν ένα ανάγλυφο τοπίο και δημιουργούν ποικίλες εκθέσεις στην περιοχή.

Εικόνα 2.3 Γεωλογικές ζώνες της Κύπρου.

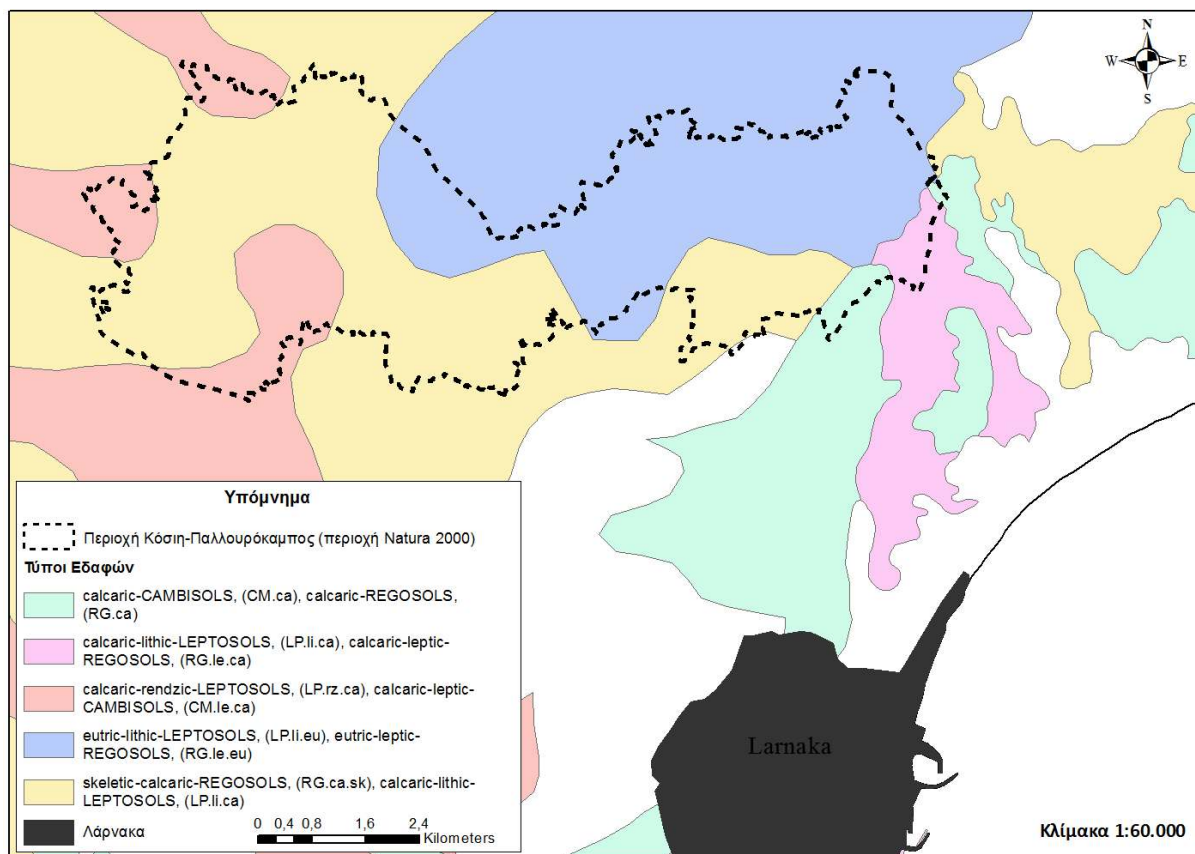
Εικόνα 2.4 Γεωλογικός χάρτης περιοχής με υψομετρικές καμπύλες και γεωλογικά στρώματα.

2.1.3. Έδαφος

Στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» το έδαφος αποτελείται από πέντε τύπους εδάφους (Εικόνα 2.5). Στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής (από το δυτικό μέχρι το νότιο μέρος), το έδαφος αποτελείται από skeletal-calcaric-REGOSOLS, (RG.ca.sk) και calcaric-lithic-LEPTOSOLS, (LP.li.ca). Στα βόρεια και βορειοανατολικά το έδαφος αλλάζει σε eutric-lithic-LEPTOSOLS, (LP.li.eu και eutric-leptic-REGOSOLS, (RG.le.eu). Στη δυτική πλευρά μια μικρής έκτασης περιοχή αποτελείται από - calcaric rendzic-LEPTOSOLS, (LP.rz.ca) και calcaric-leptic-CAMBISOLS, (CM.le.ca), ενώ στην ανατολική πλευρά το έδαφος περιέχει δύο πολύ μικρής εκτάσεως περιοχές με calcaric CAMBISOLS, (CM.ca), calcaric-REGOSOLS, (RG.ca) και calcaric-lithic-LEPTOSOLS, (LP.li.ca), calcaric-leptic-REGOSOLS, (RG.le.ca).

Η σημασία του τύπου εδάφους παρουσιάζεται πιο κάτω:

- **Regosols:** υποδεικνύουν εδάφη χωρίς ιδιαίτερη ανάπτυξη εδαφικού ορίζοντα,
- **Calcaric:** υποδεικνύουν παρουσία πρωτογενών ανθρακικών αλάτων,
- **Skeletal:** έδαφος που έχει 40% ή παραπάνω (κατ' όγκο) τραχιά κομμάτια (μέσος όρος) μέχρι 100 cm κάτω από την επιφάνεια του εδάφους ή μέχρι συνεχές πέτρωμα
- **Leptosols:** υποδεικνύουν πολύ λεπτά χώματα που καλύπτουν συνεχές πέτρωμα, πλούσια σε τραχιά κομμάτια, και έχουν συνεχές πέτρωμα ή τεχνικό σκληρό υλικό αρχίζοντας 10 cm ή λιγότερα από την επιφάνεια του χώματος,
- **Lithic:** συνεχές πέτρωμα ή τεχνικό σκληρό υλικό αρχίζοντας 10 cm ή λιγότερα από τη επιφάνεια του εδάφους,
- **Eutric:** το έδαφος έχει αλκαλικό κορεσμό 50% και πάνω στο πλείστο μέρος μεταξύ 20 και 100 cm από την επιφάνεια του ορυκτού εδάφους ή μεταξύ 20 cm και συνεχούς πετρώματος, τεχνικού σκληρού υλικού, τσιμέντου ή σκληρού ορίζοντα (όποιο από τα δύο είναι πιο ρηχό) ή σε ένα στρώμα πάχους 5 cm ή παραπάνω πάνω από συνεχές πέτρωμα, τεχνικού σκληρού υλικού, τσιμέντου ή σκληρού ορίζοντα (αν αυτό το υλικό αρχίζει στα 25 cm ή λιγότερα από την επιφάνεια του ορυκτού εδάφους).
- **Rendzic:** έδαφος με μαλακό, πλατύ, επιφανειακό ορίζοντα με σκουρόχρωμη όψη, με ψηλό κορεσμό και τουλάχιστον μεσαίο περιεχόμενο οργανικής ύλης (mollic), που περιέχει ή άμεσα επικαλύπτει εδάφη με παρουσία πρωτογενών ανθρακικών αλάτων που περιέχουν τουλάχιστον 40% ισοδύναμο ανθρακικού ασβεστίου.
- **Cambisol:** υποδεικνύει συνδυασμό εδαφών με τουλάχιστον τις αρχές σχηματισμού χώματος υπό την επιφάνεια του εδάφους. (Food and Agriculture Organisation of the United Nations, 2014).

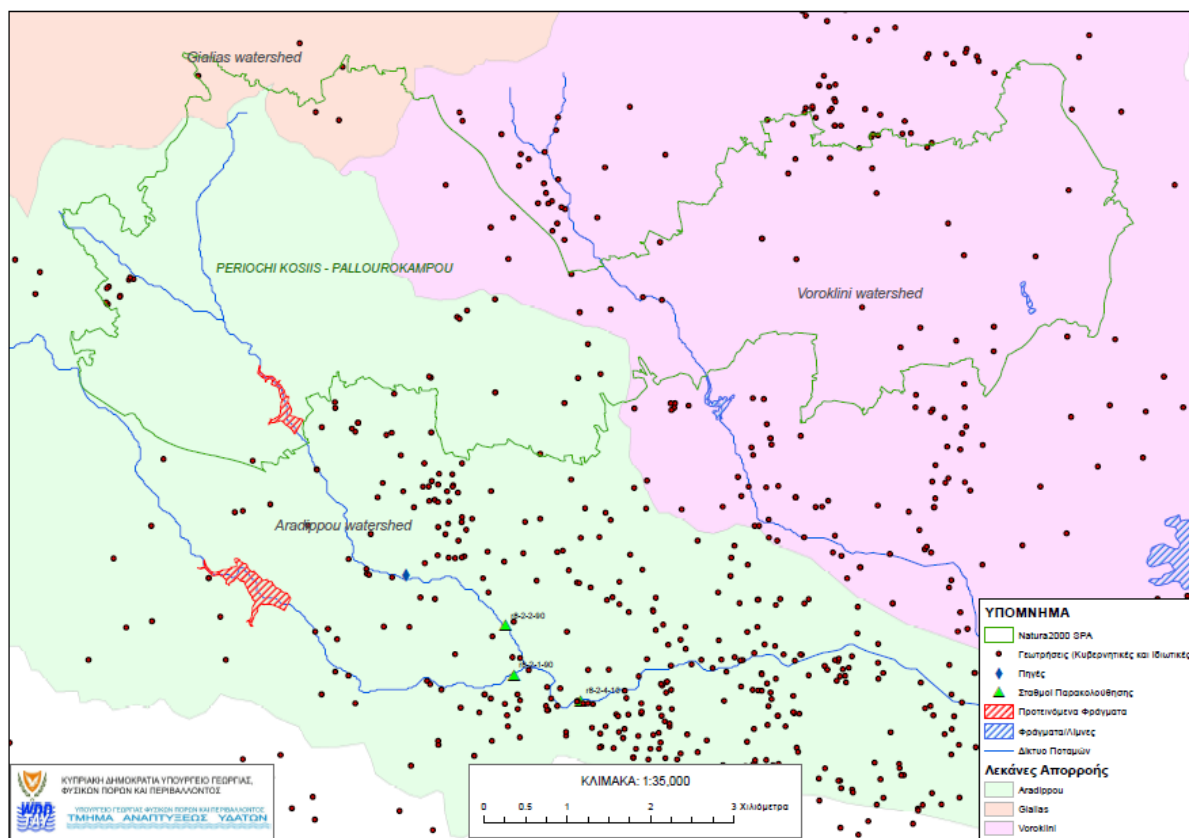

Εικόνα 2.5 Εδαφολογικός χάρτης περιοχής.

2.1.4. Υδρολογία

Στην περιοχή βρίσκονται τρεις λεκάνες απορροής: η λεκάνη του Γιαλιά, της Βορόκληνης και της Αραδίππου, όπως παρουσιάζονται στην Εικόνα 2.6. **Error! Reference source not found.** Εντός της περιοχής υπάρχουν δύο κύριοι χείμαρροι, ο ένας εντός της λεκάνης απορροής Αραδίππου και ο άλλος εντός της Βορόκληνης. Ο χείμαρρος που βρίσκεται εντός της λεκάνης απορροής Αραδίππου βρίσκεται στα σχέδια του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ως σημείο κατασκευής υδατοφράχτη. Ο υδατοφράχτης αυτός θα βρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός της περιοχής Natura 2000 «Περιοχή Κόσιου - Παλλουρόκαμπος» στα νότιο-δυτικά σύνορά της, στην περιοχή Αρχαγγέλου. Μελέτες για εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον για την κατασκευή δύο φραγμάτων στην περιοχή και των συνδεδειγμένων αγωγών διεξήχθησαν και είναι διαθέσιμες από το ΤΑΥ. Επίσης, στην περιοχή Αραδίππου διεξήχθησαν αντιπλημμυρικά έργα και μελέτες εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον για αυτά, οι οποίες είναι επίσης διαθέσιμες από το ΤΑΥ.

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός γεωτρήσεων. Εντός των ορίων της περιοχής Natura 2000 «Περιοχή Κόσιου - Παλλουρόκαμπος» υπάρχουν άνω των 50 γεωτρήσεων.

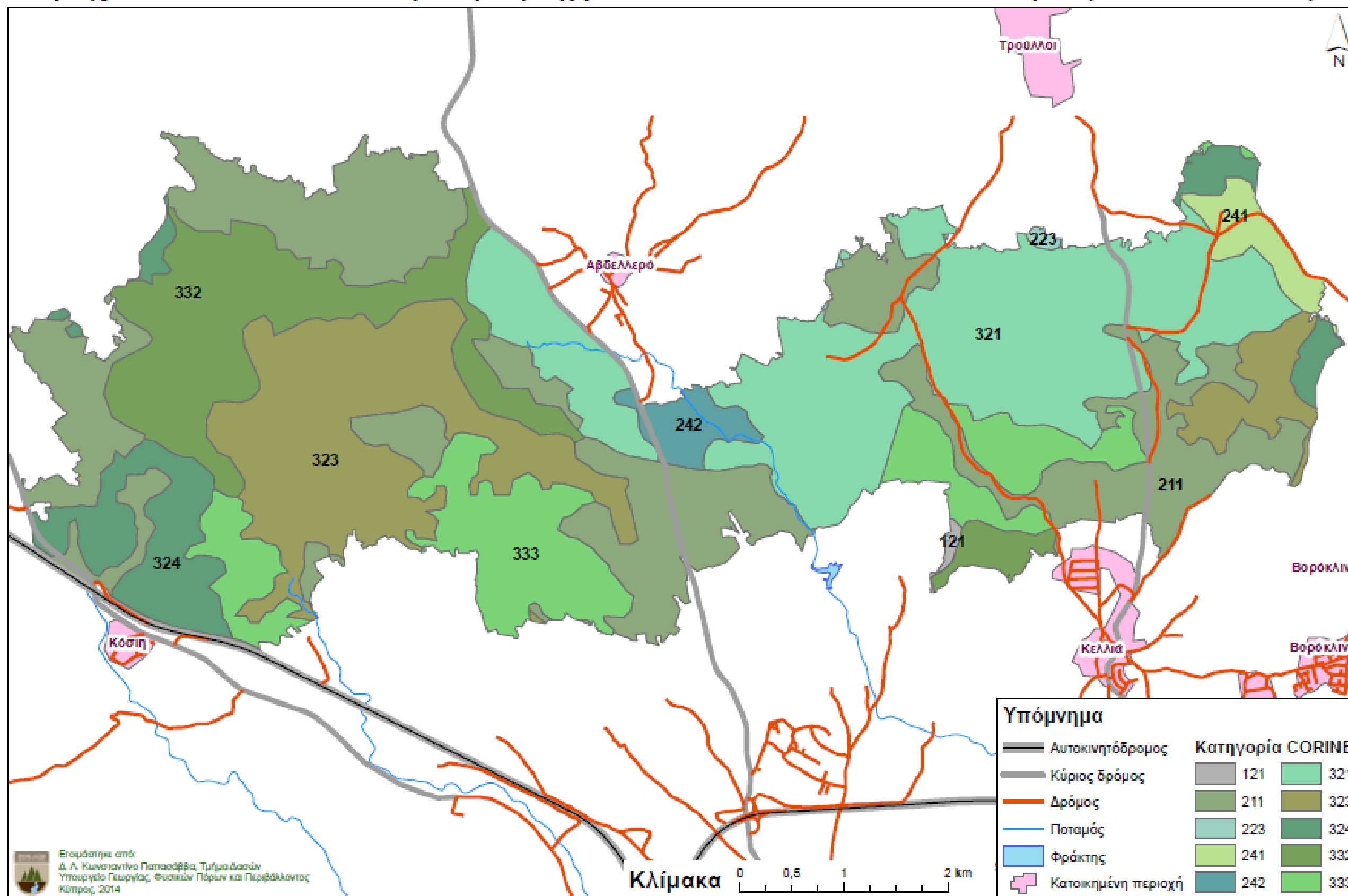
Εικόνα 2.6 Υδρολογικός χάρτης περιοχής με λεκάνες απορροής.

2.1.5. Τοπίο

Φυσικοί σχηματισμοί μικρής έκτασης: Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ένα ποικίλο τοπίο, κατάλοιπο (πιθανόν) από τη σποραδική κατοίκηση, ανάπτυξη και εκμετάλλευση της περιοχής. Στην περιοχή υπάρχει φυσική βλάστηση, καλλιέργειες, εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες, βιομηχανικές περιοχές, κ.α. Η **Error! Reference source not found.** που παρατίθεται πιο κάτω δείχνει τις κατηγορίες κάλυψης γης κατά CORINE που συνθέτουν το τοπίο στην περιοχή (Τμήμα Δασών, 2014). Οι κατηγορίες CORINE Land Cover στην περιοχή είναι οι ακόλουθες (μετάφραση κατηγοριών CORINE στην ελληνική γλώσσα από: Αλεξανδρή, 2009):

- 121: Βιομηχανικές ή εμπορικές μονάδες
- 211: Μη αρδευόμενες αρόσιμες εκτάσεις
- 223: Ελαιώνες
- 241: Ετήσιες [και] μόνιμες καλλιέργειες
- 242: Συμπλέγματα καλλιεργειών
- 321: Ποολίβαδα [Φυσικά λιβάδια]
- 323: Σκληρόφυλλη βλάστηση
- 324: Ζώνες μεταβατικής βλάστησης [δάσος/φρύγανα]
- 332: Βράχια
- 333: Περιοχές με σποραδική βλάστηση.

Χάρτης CORINE LAND COVER για τη περιοχή Natura 2000 - Koshi - Pallourokampos (SPA - CY6000009)

Εικόνα 2.7 Χάρτης CORINE Land Cover για την περιοχή Natura 2000 «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου».

2.1.6. Χλωρίδα

Στην περιοχή απαντούν πέντε είδη του Κόκκινου Βιβλίου της Χλωρίδας της Κύπρου: *Aizoon hispanicum*, *Erodium crassifolium*, *Ophrys kotschy*, *Hedysarum cyprium* και το *Chaenorhinum rubrifolium* (Τσιντίδης και συν., 2007) (Εικόνα 2.8). Συγκεκριμένα:

- Το *Aizoon hispanicum* είναι μονοετής, ημιόρθια, σαρκώδης πόα, ύψους 5-10 cm. Απαντά σε υψόμετρο 0-100 m, σε γυμνές παράκτιες θέσεις σε αργιλώδη ή αμμώδη εδάφη ή σε μαργαϊκές αποθέσεις και ανθίζει τον Μάρτιο-Μάιο.
- Το *Erodium crassifolium* είναι όρθια ή απλωτή πολυετής πόα, ύψους 8-30 cm, με σκληρή ξυλώδη βάση (ημιθαμνώδες χαμαίφυτο). Απαντά σε υψόμετρο 0-120 m, σε χαμηλούς ασβεστολιθικούς γκρεμούς κοντά στη θάλασσα και παρυφές αλυκών και ανθίζει τον Μάρτιο- Μάιο.
- Η *Ophrys kotschy* είναι ενδημικό είδος της Κύπρου. Είναι πολυετής, όρθια, εύρωστη πόα, ύψους 10-30 cm. Συναντάται σε φρυγανότοπους και θαμνώνες, λιβάδια, αραιά πευκοδάση, όρια αγρών και χέρσα γη και υγρές θέσεις σε ασβεστολιθικά πετρώματα, συνήθως σε υψόμετρο 0-900 m. Ανθίζει τον Μάρτιο-Απρίλιο.
- Το *Hedysarum cyprium* είναι ενδημικό είδος της Κύπρου. Είναι όρθιος ή ημιόρθιος ημίθαμος, ύψους 15-30 cm. Απαντά σε διαβρωμένους ασβεστολιθικούς ή ψαμμιτικούς λόφους, σε αραιούς φρυγανότοπους, σε υψόμετρο 150-550 m. Ανθίζει τον Μάιο-Ιούνιο.
- Το *Chaenorhinum rubrifolium* είναι μονοετής, λεπτοφυής πόα, ύψους 6-30 cm με αδενώδεις, χνουδωτούς βλαστούς. Συναντάται σε τοίχους και σχισμές βράχων, σε ασβεστολιθικά και πυριγενή πετρώματα, συνήθως σε υψόμετρο 80-1450 m. Ανθίζει τον Μάρτιο-Απρίλιο.

Πίνακας 2.2 Κατάλογος σημαντικών ειδών φυτών που απαντούν στην περιοχή

A/A	ΟΝΟΜΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ	ΕΝΔΗΜΙΣΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
1	<i>Aizoon hispanicum</i>		A1, B	B	140
2	<i>Erodium crassifolium</i>		A2	B	5300
3	<i>Ophrys kotschy</i>	A	A2	A	1800
4	<i>Hedysarum cyprium</i>		A2	A	2000
5	<i>Chaenorhinum rubrifolium</i>		A1	B	400

Σημειώσεις για τις στήλες του πιο πάνω πίνακα:

1. Καθεστώς προστασίας (A: Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και αποτελεί είδος προτεραιότητας, B: Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ)

2. Κατάσταση διατήρησης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (A, B)

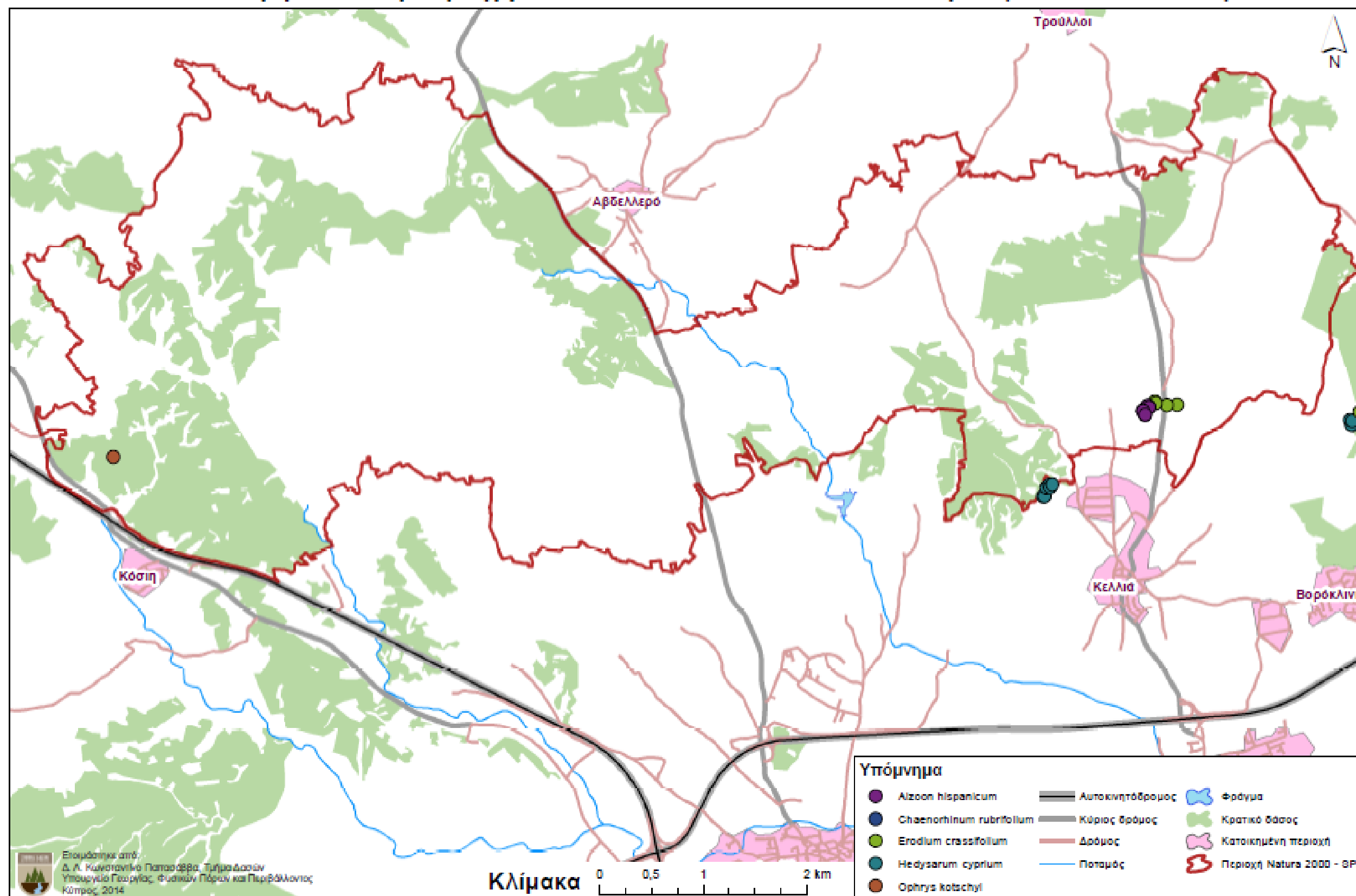
A) Κωδικός στο Κόκκινο Βιβλίο για την Χλωρίδα της Κύπρου

- A1: Μη άμεσα κινδυνεύον είδος (E2)
- A2: Τρωτό είδος (V)

B) Ενδημικό

3. Ενδημισμός (A: Ενδημικό Κύπρου, B: Ευρείας εξάπλωσης)

Φυτά του Κόκκινου βιβλίου στη περιοχή Natura 2000 - Koshi Pallourokampos (SPA - CY6000009)

Εικόνα 2.8 Χάρτης εξάπλωσης των ειδών *Aizoon hispanicum*, *Erodium crassifolium*, *Ophrys kotschy*, *Hedysarum cyprum* και *Chaenorhinum rubrifolium* στην «Περιοχή Κόσις - Παλλουρόκαμπου».

2.1.7. Βλάστηση και τύποι οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Η περιοχή είναι ΖΕΠ και στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της «Περιοχής Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» δεν υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία για τους τύπους οικοτόπου της συγκεκριμένης περιοχής. Εντούτοις, από διερευνητικές επισκέψεις στην περιοχή μπορεί να επιβεβαιωθεί η παρουσία των φυσικών οικοτόπων:

1. *5220 Θαμνώνες με *Ziziphus*
2. 5330 Θερμομεσογειακές και προεργημικές λόχμες και
3. 5420 Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*

Η δομή και σύνθεση των τύπων οικοτόπων *5220, 5330 και 5420 περιγράφονται στον: «Οδηγό Αναγνώρισης και Χαρτογράφησης Οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στην Κύπρο» (Δεληπέτρου και Χριστοδούλου, 2010) και σε αντίστοιχες περιγραφές στο «EUNIS Habitat Classification Revised 2004» (Davies et al., 2004). Ο οικότοπος *5220 χαρακτηρίζεται από την παρουσία των ειδών *Ziziphus lotus*, *Asparagus stipularis*, *Noaea mucronata*, *Lithodora hispidula* και *Phagnalon rupestre*. Στον οικότοπο 5330 της περιοχής απαντούν τα *Crataegus azarolus*, *Noaea mucronata*, *Asparagus stipularis*, *Helichrysum conglobatum* και *Teucrium micropodiodes*. Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου 5420 στην περιοχή είναι τα *Sarcopoterium spinosum*, *Thymus capitatus*, *Helianthemum obtusifolium* και *Helichrysum conglobatum*.

Σημειώνεται ότι, στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπος» έχουν πραγματοποιηθεί εκτεταμένες δασώσεις κατά το παρελθόν με είδη ξένα προς την περιοχή. Μεγάλο μέρος της περιοχής έχει δασωθεί με είδη όπως *Pinus brutia*, *Pinus halepensis* (και υβρίδια των δύο), καθώς και είδη Ευκαλύπτου και Ακακίας.

2.1.8. Πανίδα

Στην περιοχή απαντάται ένας σημαντικός αριθμός ειδών орνιθοπανίδας και εντάσσεται στο δίκτυο των ΖΕΠ της ΕΕ, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τα Πουλιά 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ) με την ονομασία «CY6000009: Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπος». Η περιοχή έχει συμπεριληφθεί στο Δίκτυο Natura 2000, καθώς είναι ένα οικοσύστημα με μεγάλη οικολογική και βιολογική αξία και η Κυπριακή Δημοκρατία υποχρεούται να αναλάβει όλα τα αναγκαία διαχειριστικά μέτρα για να σταματήσει οποιαδήποτε υποβάθμιση της περιοχής και να προωθήσει τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την орνιθοπανίδα της περιοχής.

Στους πιο κάτω πίνακες παρατίθενται τα είδη πανίδας της περιοχής. Στον Πίνακα 2.3 παρουσιάζονται τα είδη орнιθοπανίδας που συμπεριλαμβάνονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας των Πουλιών. Το έργο LIFE+ «LIFE-FORBIRDS - Improving lowland forest habitats for Birds in Cyprus (Βελτίωση πεδινών δασικών βιοτόπων για τα πουλιά στην Κύπρο)», με κωδικό LIFE13 NAT/CY/000176, στοχεύει στη διατήρηση των έντεκα πρώτων ειδών που αναφέρονται στον Πίνακα 2.3.

Πίνακας 2.3 Κατάλογος πτηνών στην «Περιοχή Κόσις – Παλλουρόκαμπος»..

A/A	ΟΝΟΜΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	A/A	ΟΝΟΜΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
1	<i>Alcedo atthis</i>	I	21	<i>Columba livia</i>	IIA
2	<i>Burhinus oedipnemos</i>	I	22	<i>Columba oenas</i>	IIB
3	<i>Caprimulgus europaeus</i>	I	23	<i>Coturnix coturnix</i>	IIB
4	<i>Circus macrourus</i>	I	24	<i>Falco peregrinus</i>	I
5	<i>Coracias garrulus</i>	I	25	<i>Fringilla coelebs</i>	I
6	<i>Emberiza caesia</i>	I	26	<i>Lullula arborea</i>	I
7	<i>Lanius collurio</i>	I	27	<i>Melanocorypha calandra</i>	I
8	<i>Lanius minor</i>	I	28	<i>Pernis apivorus</i>	I
9	<i>Lanius nubicus</i>	I	29	<i>Pterocles orientalis</i>	I
10	<i>Oenanthe cyriaca</i>	I	30	<i>Scolopax rusticola</i>	IIA, IIB
11	<i>Sylvia melanothorax</i>	I	31	<i>Streptopelia turtur</i>	IIB
12	<i>Acrocephalus paludicola</i>	I	32	<i>Sturnus vulgaris</i>	IIB
13	<i>Alauda arvensis</i>	IIB	33	<i>Turdus iliacus</i>	IIB
14	<i>Anas crecca</i>	IIA, IIB	34	<i>Turdus merula</i>	IIB
15	<i>Ardea purpurea</i>	I	35	<i>Turdus philomelos</i>	IIB
15	<i>Buteo rufinus</i>	I	36	<i>Turdus pilaris</i>	IIB
17	<i>Calandrella brachydactyla</i>	I	37	<i>Turdus viscivorus</i>	IIB
18	<i>Ciconia ciconia</i>	I	38	<i>Vanellus vanellus</i>	IIB
19	<i>Circus aeruginosus</i>	I	39	<i>Alectoris chukar</i>	E, IIB
20	<i>Circus cyaneus</i>	I			

Σημειώσεις για τις στήλες του πιο πάνω πίνακα:

1. Καθεστώς προστασίας (I: Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, IIA και IIB: Παράρτημα II της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, IIB: Παράρτημα III της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, E: Άλλες διεθνείς συμβάσεις)

Ο αριθμός ειδών ορνιθοπανίδας που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I ανέρχεται στα 20, ενώ ο αριθμός μεταναστευτικών ειδών στα 50, σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της βάσης δεδομένων BioCyprus Report (2010). Από τα 70 είδη της περιοχής, τα 6 φωλιάζουν μόνιμα στην περιοχή, ενώ τα υπόλοιπα είδη είναι μεταναστευτικά και στην περιοχή μπορεί να βρίσκονται κατά την περίοδο αναπαραγωγής, διαχείμασης ή να είναι απλά περαστικά. Ο πλήρης κατάλογος με τα είδη ορνιθοπανίδας στην «Περιοχή Κόσις - Παλλουρόκαμπος» παρουσιάζεται ως Παράρτημα.

Η βιοποικιλότητα στην ορνιθοπανίδα σχετίζεται με το οικοσύστημα της περιοχής, τους βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες και τη σύνθεση των οικοτόπων. Στα σημεία που οι τύποι οικοτόπων στην περιοχή είναι αμιγείς και αδιατάρακτοι μπορούν να βρεθούν αρκετά από τα είδη της περιοχής.

Στην περιοχή απαντούν και άλλα είδη πανίδας. Ο κατάλογος άλλων ειδών πανίδας, εκτός από την ορνιθοπανίδα, παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.4.

Πίνακας 2.4 Κατάλογος πανίδας, εκτός από την орνιθοπανίδα, στην «Περιοχή Κόσις – Παλλουρόκαμπος».

A/A	ΟΝΟΜΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑ
Θηλαστικά - Χερσαία			
1	<i>Lepus europaeus</i>		
2	<i>Mus musculus</i>		
3	<i>Rattus rattus</i>		
4	<i>Vulpes vulpes</i>		
5	<i>Hemiechinus auritus dorotheae</i>		
6	<i>Crociodura suaveolens</i>	Γ (σε επίπεδο υποείδους)	
Θηλαστικά -Νυχτερίδες			
7	<i>Rousettus aegyptiacus</i>	A, B	T
8	<i>Pipistrellus kuhli</i>	Γ	T
9	<i>Tadarida teniotis</i>	Γ	T
Ερπετά - Σαύρες			
10	<i>Hemidactylus turcicus</i>		
11	<i>Mediodactylus kotschy fitzingeri</i>		
12	<i>Stellagama stellio cypriaca</i>		
13	<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	B, Γ	
14	<i>Ophisops elegans schlueteri</i>	B και Γ (σε επίπεδο είδους)	
15	<i>Acanthodactylus schreiberi schreiberi</i>		
16	<i>Phoenicolacerta troodica</i>		
17	<i>Ablepharus budaki</i>		
18	<i>Chalcides ocellatus</i>	B, Γ	
19	<i>Trachylepis vittata</i>		
20	<i>Eumeces schneideri</i>		
Ερπετά - Φίδια			
21	<i>Telescopus fallax cyprianus</i>	Γ (σε επίπεδο είδους)	
22	<i>Macrovipera lebetina</i>		
23	<i>Malpolon insignitus</i>		
24	<i>Dolichophis jugularis cypriacus</i>		
25	<i>Typhlops vermicularis</i>		
26	<i>Hemorrhois nummifer</i>		
Αμφίβια - Βάτραχοι			
27	<i>Bufo viridis</i>		
28	<i>Pelophylax bedriagae</i>		
29	<i>Hyla savignyi</i>		

Σημειώσεις για τις στήλες του πιο πάνω πίνακα:

1. Καθεστώς προστασίας (A: Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, B: Παράρτημα IV της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, Γ: Παράρτημα II της Σύμβασης της Βέρνης)

2. Ενδιαίτημα (Ανάλυση ενδιαίτηματος όπου παρατηρείται το είδος στη περιοχή, T: Τροφοληψία)

2.1.9. Μακρομύκητες

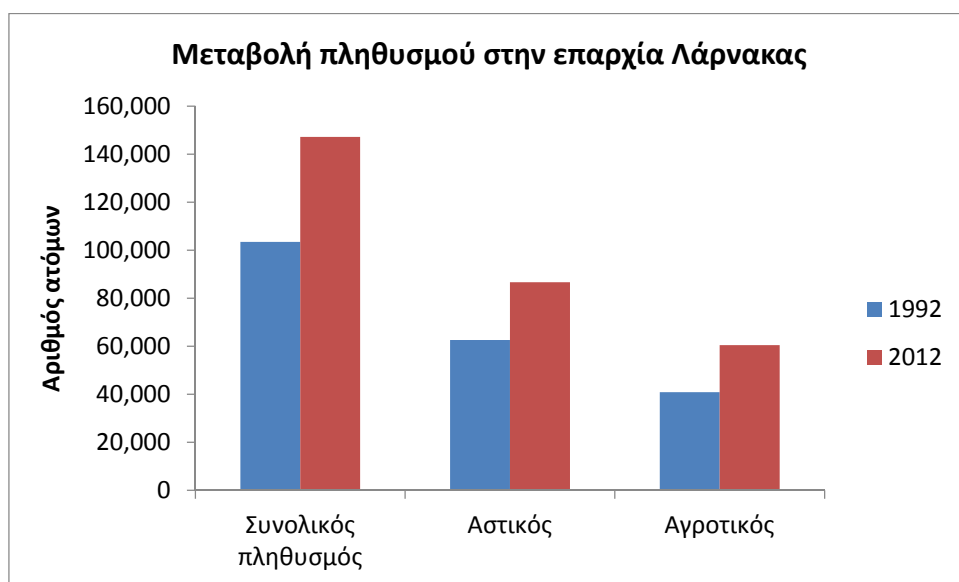
Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για αυτή την κατηγορία.

2.2. Κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες

2.2.1. Πληθυσμός και δημογραφική ανάλυση

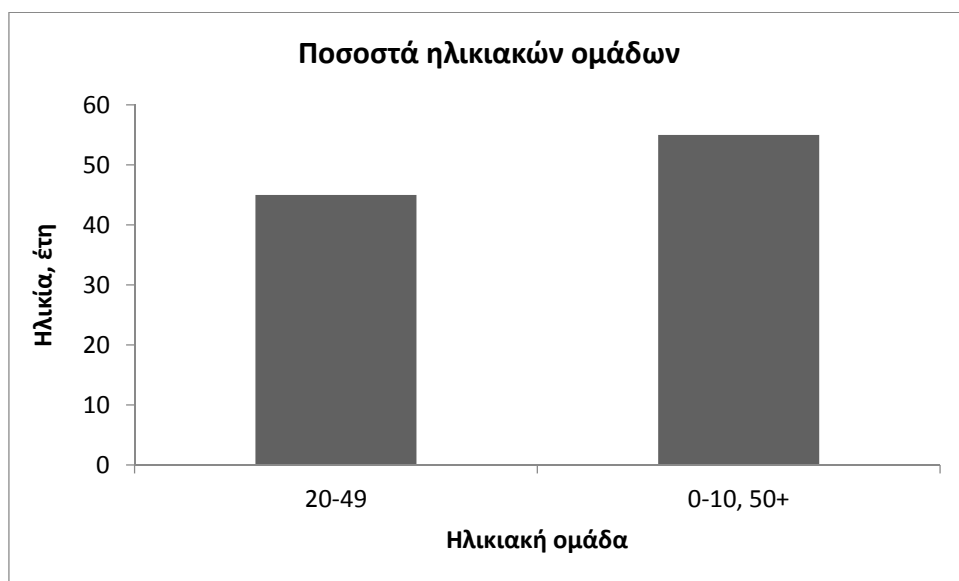
Πληθυσμιακά γνωρίσματα (βασικά μεγέθη, μεταβολές και εξέλιξη): Η επαρχία Λάρνακας είναι η τρίτη μεγαλύτερη πληθυσμιακά στην Κύπρο, όσο αφορά την αστική περιοχή της, αλλά δεύτερη σε σχέση με την Αγροτική της περιοχή, και έχει ρυθμό αύξησης 2.5% ανά έτος (περίπου 3000 άτομα τον χρόνο). Μεταξύ 2001 και 2011 ο πληθυσμός της επαρχίας αυξήθηκε κατά περίπου 25%. Στις αγροτικές περιοχές ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 32.8% από το 2000 μέχρι το 2011. Η μεγαλύτερη ομάδα πληθυσμού στις αστικές περιοχές είναι η ομάδα μεταξύ 20 και 39 χρονών, ενώ σε όλες τις περιοχές της επαρχίας, 55% του συνολικού πληθυσμού είναι μεταξύ 0-10 και 50+ ετών (Εικόνα 2.9). Τον μεγαλύτερο αριθμό νοικοκυριών, τον έχουν οι ενορίες Αγίου Νικολάου, Σωτήρος, Χρυσοπολίτισσας και Σκάλας.

Με βάση τη Δημογραφική Έκθεση του 2012 (Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας), ο συνολικός πληθυσμός το 2012, αστικός και αγροτικός της επαρχίας Λάρνακας, είχε αυξηθεί από το 1992 (Εικόνα 2.10). Η πυραμίδα πληθυσμού που δείχνει την κατανομή ηλικιών και φύλου φαίνεται στην Εικόνα 2.11

Εικόνα 2.9 Μεταβολή πληθυσμού στην επαρχία Λάρνακας από το 1992 ως το 2012.

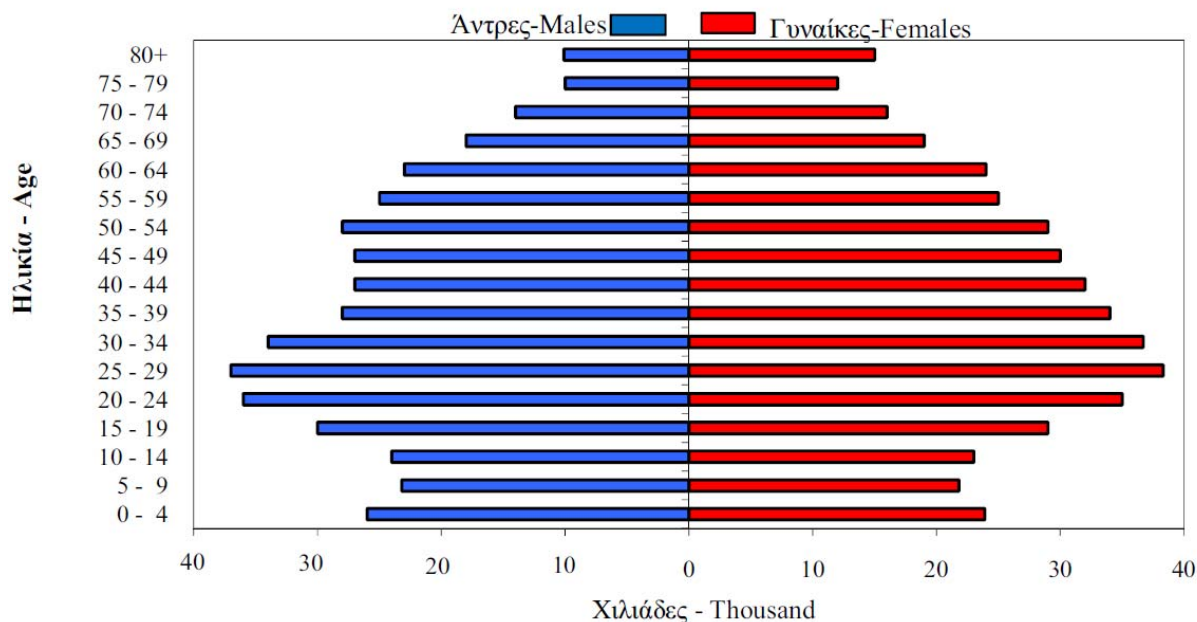
Σημείωση: Τα δεδομένα λήφθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου. Ο συνολικός πληθυσμός της επαρχίας Λάρνακας το 2012 ήταν 147,200 όπου 86,700 (67.2%) βρισκόταν στην αστική περιοχή και 60,500 (32.8%) στις αγροτικές περιοχές. Το 1992 οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 103,500 συνολικά, 62,600 (67.7%) στις αστικές και 40,900 (32.3%) στις αγροτικές περιοχές.

Εικόνα 2.10 Ηλικιακές ομάδες στην επαρχία Λάρνακας.

Σημείωση: Οι ηλικίες μεταξύ 0-10 και 50+ αποτελούν την πλειονότητα των κατοίκων της επαρχίας Λάρνακας.

Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» περιβάλλεται από τα χωριά Αβδελλερό, Τρούλλοι, Κελλιά, Ορόκλινη (Βορόκλινη), Αθηνού και Λύμπια. Το 2011, η κοινότητα Κελλιά είχε συνολικό πληθυσμό 387 κατοίκους, οι Τρούλλοι 1175, Ορόκλινη (Βορόκλινη) 6134, Αβδελλερό 218, Αθηνού 5017 και τα Λύμπια 2694 κατοίκους (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2011).

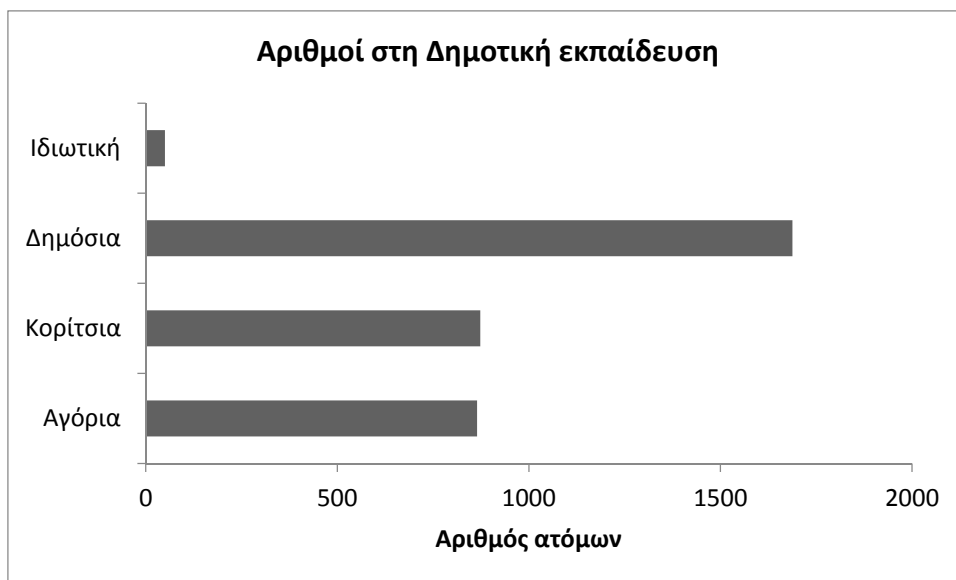

Εικόνα 2.11 Πληθυσμός κατά ηλικία και φύλο.

Σημείωση: Στοιχεία για το 2012 που λήφθηκαν από την Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μορφωτικό επίπεδο: Το μορφωτικό επίπεδο σε όλη την Κύπρο είναι ψηλό με το ποσοστό εναλφάβητων να φτάνει το 99% όλου του πληθυσμού (99% στον αντρικό πληθυσμό και 98% στον γυναικείο πληθυσμό) το 2011 (Στατιστική Υπηρεσία, Κυπριακή Δημοκρατία). Συνολικά, το 2011 το

71% των ηλικιών μεταξύ 20-24 ετών είχε εγγραφεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με το 27% να φοιτά σε εκπαιδευτικά ινστιτούτα στο εξωτερικό, ενώ το 98% της ηλικιακής ομάδας 6-17 είχαν εγγραφεί στη δημοτική και μέση εκπαίδευση. Στην επαρχία Λάρνακας ο αριθμός αποφοίτων της Δημοτικής Εκπαίδευσης της σχολικής χρονιάς 2010/2011 ήταν 1738 άτομα (1068 άτομα σε αστικές περιοχές και 670 άτομα σε αγροτικές περιοχές). Η Εικόνα 2.12 παρουσιάζει περιληπτικά τους αριθμούς στη δημόσια εκπαίδευση τη σχολική χρονιά 2011/12 και ο Πίνακας 2.5 παρουσιάζει τον συνολικό πληθυσμό μαθητών και σχολείων στην επαρχία Λάρνακας για την ίδια σχολική χρονιά (δεδομένα από Στατιστική Υπηρεσία, Κυπριακή Δημοκρατία).

Εικόνα 2.12 Αριθμός μαθητών στη δημοτική εκπαίδευση.

Σημείωση: Ο μεγαλύτερος πληθυσμός τη σχολική χρονιά 2011/2012 στην επαρχία Λάρνακας αποφοίτησε από τη δημόσια δημοτική εκπαίδευση (1688 άτομα σε σύγκριση με την ιδιωτική δημοτική εκπαίδευση, όπου αποφοίτησαν 50 άτομα), με σχεδόν ίσους αριθμούς μεταξύ των φύλων (865 αγόρια, 873 κορίτσια).

Πίνακας 2.5 Συνολικοί πληθυσμοί μαθητών και σχολείων στην επαρχία Λάρνακας.

	Αστικές περιοχές	Αγροτικές περιοχές	Σύνολο
Σχολεία	30	34	64
Μαθητές	6013	3679	9692

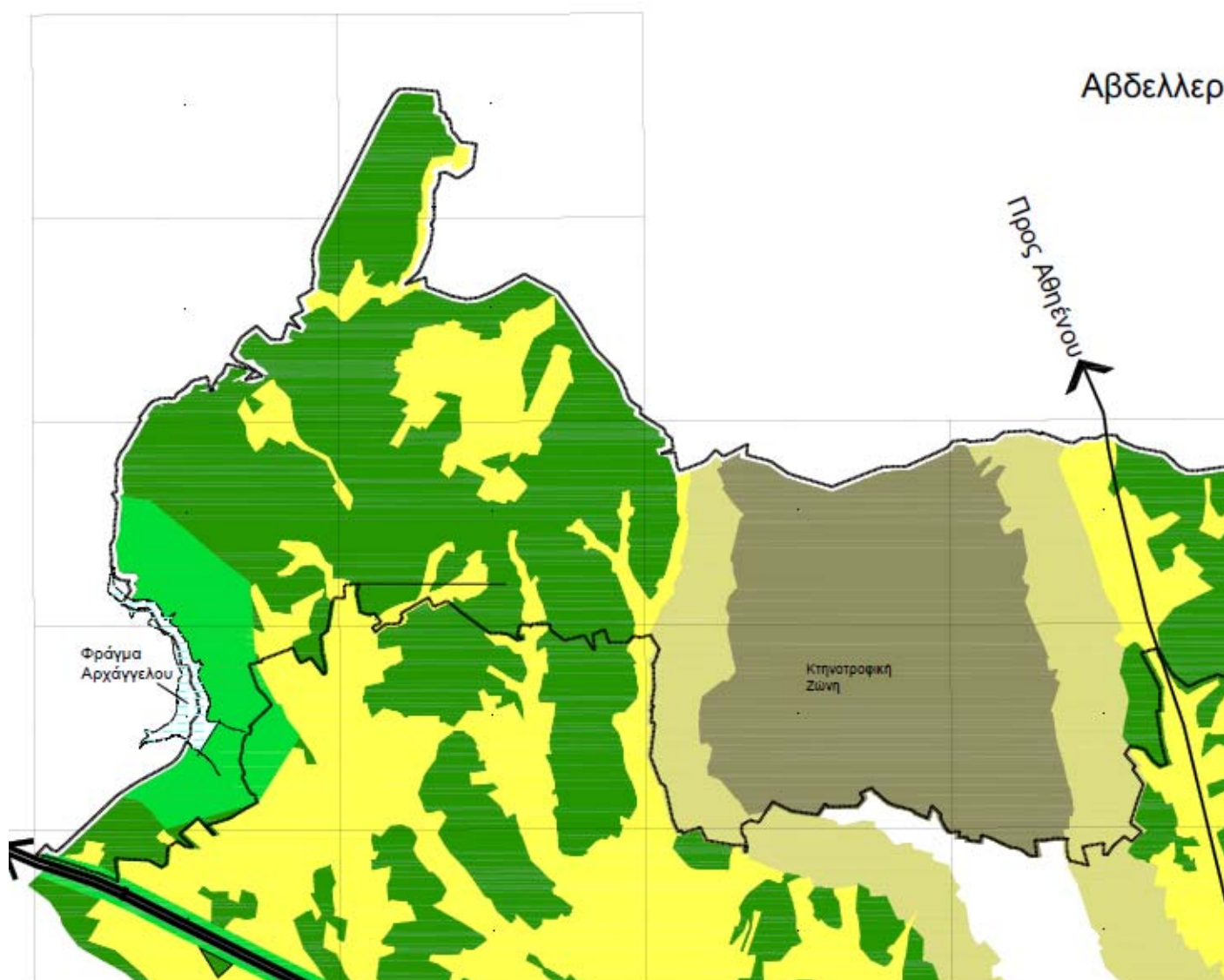
Σημείωση: Οι αριθμοί αφορούν στον αριθμό των μαθητών στις αστικές και αγροτικές περιοχές στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τη σχολική χρονιά 2011/12.

2.2.2. Οικονομικές δραστηριότητες και χρήσεις γης

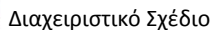
Οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται στην περιοχή:

Σύμφωνα με το Τοπικό Σχέδιο Λάρνακας του 2013 (του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως - ΤΠΟ) στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» ασκείται μια ποικιλία δραστηριοτήτων ανάλογα και με το καθεστώς ιδιοκτησίας της γης (Εικόνα 2.13). Στα νότια σύνορα της περιοχής βρίσκονται βιομηχανικές και εμπορικές μονάδες, ενώ εντός της περιοχής ασκούνται γεωργικές, δασοπονικές και βιομηχανικές δραστηριότητες. Στη δυτική πλευρά υπάρχουν κρατικά δάση στα οποία έγιναν δασώσεις και στα οποία πραγματοποιούνται αραιώσεις σε ετήσια βάση. Υπάρχουν επίσης εκμισθώσεις για ξηρικές καλλιέργειες, ελαιώνες και ετήσιες καλλιέργειες. Εντός της περιοχής υπάρχουν ζώνες προστασίας και ελεύθεροι χώροι πρασίνου, πάρκα, αθλοπαιδιές, δασική γη, δασικά πάρκα, γήπεδα, διευκολύνσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας. Στην ανατολική πλευρά, κοντά στο χωριό Κελιά, υπάρχουν φυτείες οπωροφόρων δέντρων, ενώ στο νοτιοανατολικό σύνορο της περιοχής βρίσκεται ένα λατομείο ασβεστολιθικού ψαμμίτη. Μεταξύ της ανατολικής και δυτικής πλευράς της περιοχής υπάρχει κτηνοτροφική περιοχή η οποία περιβάλλεται από απομονωτικές

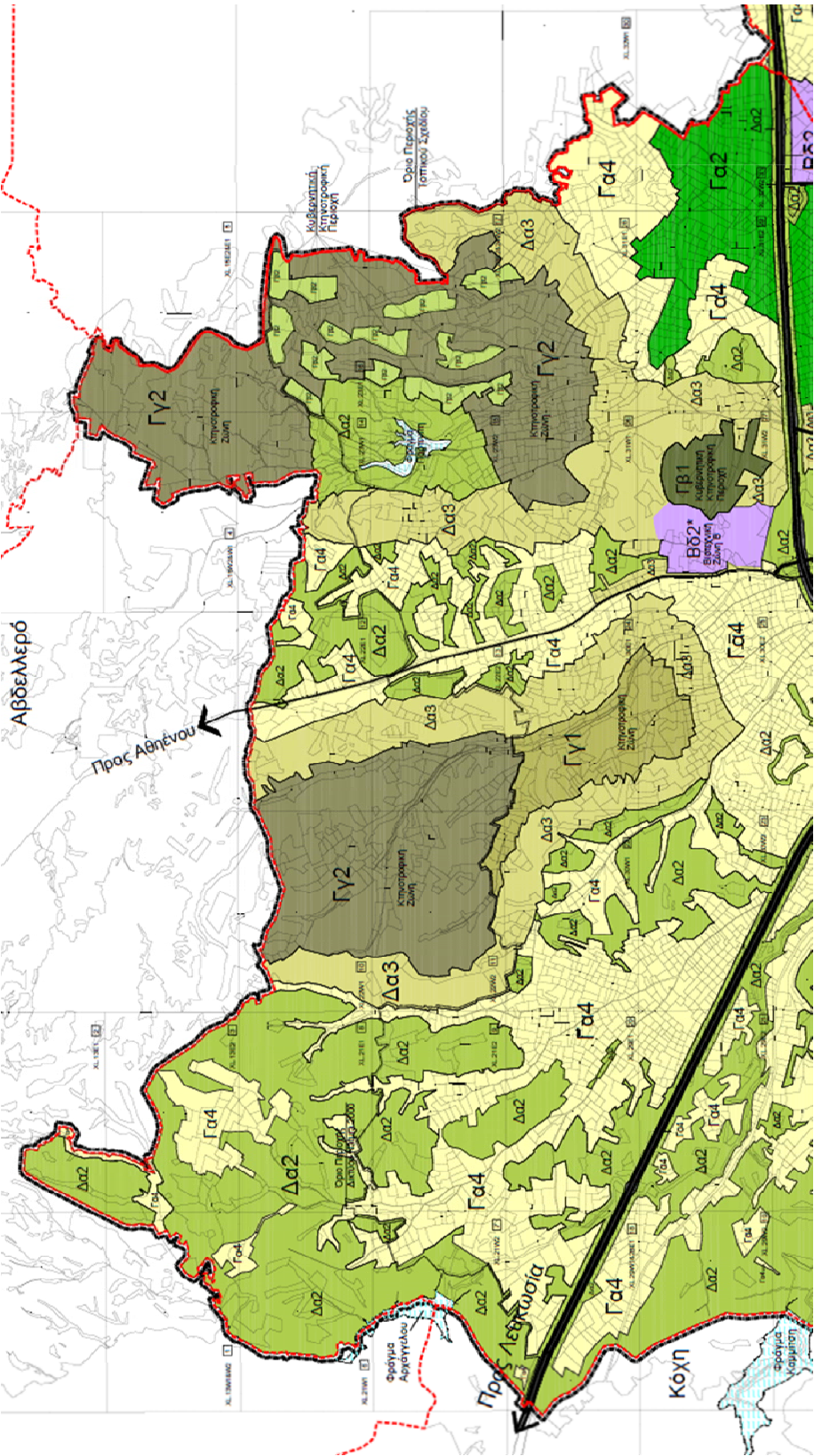
λωρίδες. Με βάση το Τοπικό Σχέδιο Λάρνακας (

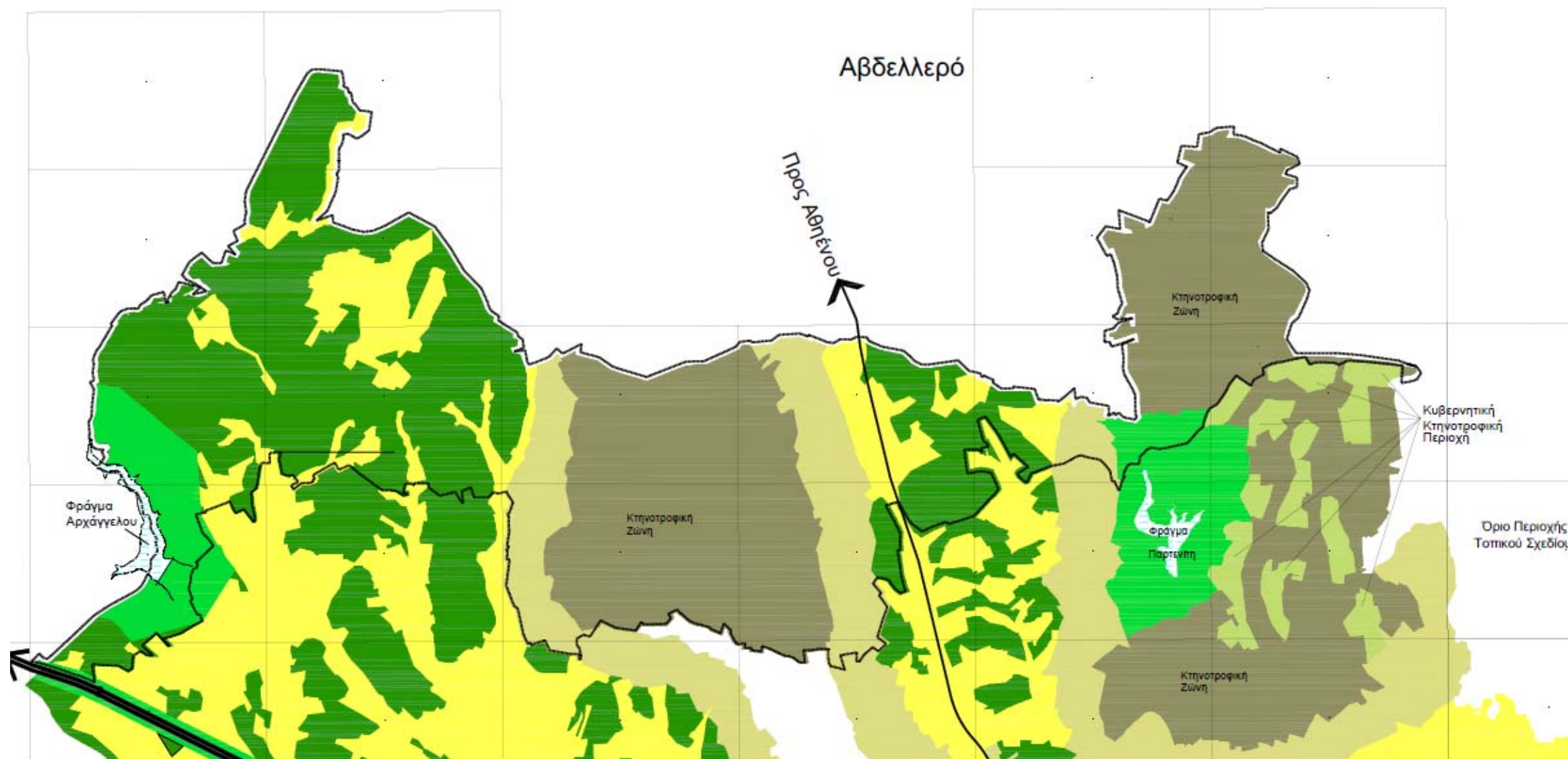

), το ΤΠΟ έχει οριοθετήσει χώρους προστασίας, αγροτικές ζώνες, κτηνοτροφικές ζώνες, κυβερνητικές κτηνοτροφικές ζώνες και βιοτεχνική περιοχή κατηγορίας Β (περιορισμένου βαθμού οχληρίας) (Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Υπουργείο Εσωτερικών, 2013).

ΖΩΝΗ	ΑΝΤΑΓΩΓΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΕΙΞΕΙΣ	ΑΝΤΑΓΩΓΟ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΟΦΩΝ	ΑΝΤΑΓΩΓΟ ΥΨΟΣ (ΜΕΤΡΑ)	ΑΝΤΑΓΩΓΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΠΑΡΑΡΟΜΠΕΣ
T1c	0,50 (1/2)	3	13,50	0,25/1	
	0,45 (1/2 X, T.E.)	2	10,00	0,25/1	
	0,45 (10.Δ.)	2	10,00	0,25/1	
	0,30 (1/3)	2	10,00	0,20/1	
T1y1	0,50 (1/2)	3	13,50	0,25/1	Παράρτ. 12.6.1
	0,45 (1/2 X, T.E.)	2	10,00	0,25/1	
	0,45 (10.Δ.)	2	10,00	0,25/1	
	0,30 (1/3)	2	10,00	0,20/1	
T1y(E)	0,50 (1/2)	3	13,50	0,25/1	Παράρτ. 12.6.1 & 15.7.1
	0,45 (1/2 X, T.E.)	2	10,00	0,25/1	
	0,45 (10.Δ.)	2	10,00	0,25/1	
	0,22 (1/3)	2	10,00	0,20/1	
T3(E)	0,25 (1/2)	2	10,00	0,15/1	Παράρτ. 6.8.5, 12.6.1, 15.7.2, 32.4.2 & 32.5.5(y)
	0,20 (1/2 X, T.E.)	2	10,00	0,15/1	
	0,20 (10.Δ.)	2	10,00	0,15/1	
	0,15 (1/3)	2	10,00	0,15/1	
T3g	0,30 (1/2)	3	13,50	0,20/1	Παράρτ. 12.6.1
	0,25 (1/2 X, T.E.)	2	10,00	0,20/1	
	0,25 (10.Δ.)	2	10,00	0,20/1	
	0,20 (1/3)	2	10,00	0,20/1	
Γα-Καζ					Παράρτ. 12.11.2
Γα2	0,06/1	2	7,00	0,06/1	
Γα4	0,10/1	2	7,00	0,10/1	
Γβ1	0,30/1	2	7,00	-	
Γβ2	0,50/1	2	7,00	-	
Γγ1	0,30/1	2	7,00	-	
Γγ2	0,50/1	2	7,00	-	
Δα2	0,01/1	1	5,00	0,01/1	
Δα3	0,05/1	1	5,00	0,05/1	
Δα5	0,20/1	2	7,00	0,20/1	
Εα1	0,20/1	3	-	0,20/1	
Εα4	0,50/1	3	-	0,30/1	
Εβ1	1,00/1	-	-	0,30/1	
Εδ5α	1,80/1	-	-	0,40/1	
ω(Δ)Υ(Δ)	Παράρτ. αξιών ευχέλων ασφαλίσεων				Παράρτ. 32.5.5
Κ. Καποδίστρια Γ. Γραμμένη Σ. Σπυριδίου			Τ.Χ. Τουριστική Χώρα Τ.Ε. Τουριστικές Επισκευές Ο.Δ. Οργανωμένα Διαμερίσματα Υ. Υπερπύλες		
Πα : Παράρτ. (Πορταίον (αυτοκίνητο σύστημα δόρυξης)) Κα : Παράρτ. με επικρατούσα χρήση την Καποδίστρια ΚΓ : Παράρτ. με επικρατούσα χρήση την Καποδίστρια και το Γραμμένο Εβ : Εμπορικές και άλλες συναρμ. δραστηριότητες εκτός της Κοινότητας Εμπορικής Παράρτ. Γ Γα : Ζώνη Γραμμένου ΕΜΕΛ/ΕΑΕΔ : Εδαφ. Ζώνες Μαρίνης/Μυριακή/Αρκαδική/Βαλκανική ΕΔΑ : Ζώνες Εδαφικών Διακοσμητικών Αρκαδικών Βα : Βιομηχανική Ζώνη Καποδίστρια Α (αυτοκίνητο βαθού αγκυράς) Ββ : Βιομηχανική Ζώνη Καποδίστρια Β (παρακατανομή βαθού αγκυράς) Βγ : Βιομηχανική Ζώνη Καποδίστρια Γ (πολύ παρακατανομή βαθού αγκυράς) Βδ : Κινηματική Βιομηχανική Παράρτ. Καποδίστρια Β (παρακατανομή βαθού αγκυράς) Βδ5 : Βιομηχανική Ζώνη Καποδίστρια Β (παρακατανομή βαθού αγκυράς) Βα1 : Βιομηχανική Παράρτ. Καποδίστρια Β (παρακατανομή βαθού αγκυράς) Βε : Ζώνη Οικονομικών Δραστηριοτήτων Βα2β : Μικτή Ζώνη Βιομηχανίας και Οικονομικών Δραστηριοτήτων Τ : Τουριστικές Ζώνες Α : Αγρικές Ζώνες Γγ : Κινηματική Κοινοτική Παράρτ. Γ Γγ1 : Κινηματικές Ζώνες Δα : Ζώνες Προστασίας (Ελεύθερα Χώρα Προστασίας, Πάρκα, Αθληταλυσίες, Δασική Γη, Δασικά Πάρκα, Γήρινα Διακοσμητικά Αναχωμάτων και Ψαλματώδεις, Αρκαδικά Χώρα, Χώρα Φυσικής Καλλονής και Αποκαταστάσεων) Αα : Άλλες Διεθνείς Χωρές (Ανταί, Σχολείο, Καθίστημα Κίρια κ.λπ.)					
Ο ακριβής επηρεασμός ακινητής ιδιοκτησίας από τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου φαίνεται στα μεγαλύτερη κλίμακα διαβόηματα κτηματολόγια σχέδια					
1000 100 300 500 700 900 1100 1300 1500					

Εικόνα 2.13 Χάρτης χρήσεων/καλύψεων γης.

2.2.3. Ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία

Εντός των ορίων της περιοχής CY6000009 «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι αρχαιολογικοί ή ιστορικοί χώροι και μνημεία. Στην περιοχή Αβδελλερού υπάρχει μια τοποθεσία φυσικής ομορφιάς, μικρής έκτασης, με την ονομασία «Ροτσοκόλυμπος». Σε αυτή παρατηρείται (περιορισμένη) ροή νερού σχεδόν ολόχρονα, με αποτέλεσμα να προσελκύονται διάφορα είδη πουλιών, τα οποία ωστόσο απειλούνται από παράνομο κυνήγι και όχληση.

Ανατολικά της περιοχής, στην περιοχή Βορόκληνης αλλά όχι εντός της ΖΕΠ, υπάρχει εκκλησία στην τοποθεσία Άγιος Θωμάς, η οποία έχει κηρυχθεί αρχαίο μνημείο από το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Στο επίσημο Χωρομετρικό Σχέδιο, αναγράφεται ως «ερείπια της εκκλησίας Αγίου Θωμά».

2.3. Κίνδυνοι/ απειλές στην περιοχή μελέτης

Η περιοχή αντιμετωπίζει διάφορες απειλές, μερικές από τις οποίες σημαντικής έντασης. Σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της «Περιοχής Κόσιης - Παλλουρόκαμπου», οι απειλές προς τους φυτικούς ή ζωικούς οργανισμούς, τα ενδιαιτήματα και ολόκληρη την περιοχή παρατίθενται στον Πίνακα 2.6 (κωδικοί από Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος):

Πίνακας 2.6 Πίνακας απειλών στην περιοχή.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΠΕΙΛΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΕΙΛΗΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΝΤΑΣΗΣ	ΧΩΡΟΣ
A03	Κούρεμα/ κόψιμο των λιβαδιών	Ψηλή	Μ
B02.01	Αναδάσωση	Ψηλή	Μ
B03	Δασική εκμετάλλευση χωρίς επαναφύτευση ή φυσική ανάπτυξη	Ψηλή	Μ
C01.01.01	Λατομεία άμμου και αμμοχάλικου	Μεσαία	Μ
D01.02	Δρόμοι και αυτοκινητόδρομοι	Ψηλή Μεσαία	Γ Μ
D02.09	Άλλες μορφές μεταφοράς ενέργειας	Ψηλή	Μ
D05	Βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή	Ψηλή Μεσαία	Μ Γ
E01	Αστικοποιημένες περιοχές και ανθρώπινη κατοίκηση	Ψηλή	Γ
E01.02	Ασυνεχής αστικοποίηση	Ψηλή Μεσαία	Γ Μ
J02.05	Γενική τροποποίηση των υδρογραφικών λειτουργιών	Μεσαία	Μ

Σημείωση: Στη στήλη «Χώρος» όπου Μ= Μέσα στην περιοχή και Γ= Γύρω από την περιοχή.

Η περιοχή δεν αντιμετωπίζει άμεσους κινδύνους, αλλά είναι υπό συνεχή πίεση από απειλές με διαφορετικές εντάσεις. Η κυριότερη απειλή φαίνεται να οφείλεται στην παρουσία του ανθρώπου και την έντονη ανάπτυξη. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται σύντομη ανάλυση της κάθε απειλής (σε παρένθεση ο κωδικός της απειλής):

- Εντός της περιοχής υπήρξε δασική εκμετάλλευση και δάσωση (B03, B02.01) χωρίς επαναδημιουργία των φυσικών ενδιαιτημάτων, η οποία οδήγησε σε πίεση στη φυσική βλάστηση. Η απειλή αυτή εντός της περιοχής είναι ψηλής έντασης.
- Μέσα και γύρω από την περιοχή υπάρχουν λατομεία πέτρας, άμμου και αμμοχάλικου που η λειτουργία τους αποτελεί απειλή μέσης έντασης (C01.01.01). Η λειτουργία τους προκαλεί όχληση και σκόνη στην περιοχή. Τυχόν επέκτασή τους στην περιοχή ή μη εφαρμογή των προνοιών της νομοθεσίας για τα λατομεία δυνατόν να προκαλέσει καταστροφές στην περιοχή.
- Οι δρόμοι και αυτοκινητόδρομοι (D01.02) γύρω από την περιοχή κάνουν την περιοχή εύκολα προσβάσιμη από άλλες πόλεις και χωριά της Κύπρου, δημιουργώντας πίεση υψηλής έντασης γύρω από την περιοχή και μέσης έντασης μέσα στην περιοχή, υποβαθμίζοντας έτσι τα ενδιαιτήματα των ειδών χλωρίδας και πανίδας και διώχνοντας τα είδη που χρειάζονται περιοχές με μικρή όχληση για αναπαραγωγή και τροφοληψία. Είδη με ψηλή κινητικότητα, όπως τα πτηνά, δύνανται να εγκαταλείψουν την περιοχή, ενώ πιο στάσιμα είδη, όπως άπτερα ασπόνδυλα και ερπετά, μπορεί να σταματήσουν την αναπαραγωγή ή και να πεθάνουν λόγω ψηλού επιπέδου στρες.
- Περαιτέρω ψηλής έντασης απειλές από ανθρώπινες παρεμβάσεις είναι οι διάφορες μορφές μεταφοράς ενέργειας εντός της περιοχής (D02.09) που μπορούν να επηρεάσουν την τοπική πανίδα και χλωρίδα από την παρουσία ανθρώπινης ενόχλησης, μόλυνσης από ρύπους και ατυχήματα ή και την παρουσία υλικών και οικοδομημάτων για τη μεταφορά ενέργειας (π.χ. ψηλής έντασης καλώδια, πετρέλαιο στο έδαφος από ατυχήματα).
- Η βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή (D05) που παρέχουν οι δρόμοι εντός της περιοχής αποτελεί ψηλής εντάσεως απειλή μέσα στην περιοχή και μέσης έντασης γύρω από την περιοχή, όπου παρατηρείται όχληση, σκόνη και ενόχληση από οχήματα και ανθρώπους. Η βελτιωμένη πρόσβαση μπορεί να προκαλέσει επίσης επιπρόσθετα προβλήματα όπως λαθροθηρία, υποβάθμιση της βλάστησης, διάβρωση και αύξηση των επιπέδων σκόνης στην περιοχή.
- Η ασυνεχής αστικοποίηση (E01.02) απειλεί την προστατευόμενη περιοχή, καθώς γύρω από τα όρια της περιοχής συνεχίζεται η επέκταση των κατοικημένων περιοχών. Η υψηλής έντασης ανθρώπινη ιδιοκατοίκηση και η αστικοποίηση (E01) γύρω από την περιοχή, μπορούν να οδηγήσουν στην περαιτέρω υποβάθμιση, αν δεν ληφθούν αντισταθμιστικά μέτρα. Η προσοχή στην αστικοποίηση εκτός της περιοχής μπορεί να περιορίσει τις επιπτώσεις, αλλά αν προχωρήσει χωρίς έλεγχο μπορεί να επηρεάσει και την περιοχή εντός των ορίων της περιοχής Natura 2000 με αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων, εκμετάλλευση οικοδομικών υλικών, όχληση και αυξημένη επισκεψιμότητα στην περιοχή. Αστικοποίηση παρατηρείται ακόμη εντός της περιοχής, αλλά η μέση έντασή της επηρεάζει σε μικρότερο βαθμό τα διάφορα είδη.
- Στην περιοχή υπήρξε τροποποίηση των υδρογραφικών λειτουργιών (J02.05) (μέσης έντασης), όπου οι ανθρώπινες επεμβάσεις προκαλούν αλλαγές στα ενδιαιτήματα και στο τοπίο, π.χ. μέσω καλλιεργειών στην περιοχή.

3. Αξιολόγηση

Η φυσιογνωμία και η φυσική βλάστηση της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Περιοχή Κόσιη - Παλλουρόκαμπος» έχει αλλοιωθεί σημαντικά από τις εκτεταμένες δασώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το παρελθόν με είδη ξένα προς την περιοχή. Μεγάλο μέρος της περιοχής έχει δασωθεί με είδη όπως *Pinus brutia*, *Pinus halepensis* (και υβρίδια των δύο) και είδη Ευκαλύπτου και Ακακίας. Οι δασώσεις έχουν επηρεάσει τη φυσική βλάστηση της περιοχής και κυρίως τον οικότοπο 5420 «Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*». Επιπρόσθετα, σε διαταραγμένες θέσεις ή θέσεις στις οποίες παρατηρήθηκαν ξηράνσεις των πεύκων, έχει εξαπλωθεί το εισβλητικό είδος *Acacia saligna*. Το υπόλοιπο μέρος της περιοχής αξιοποιείται, κυρίως, για γεωργικές δραστηριότητες (από τους ιδιοκτήτες των τεμαχίων), όπου το κύριο είδος που καλλιεργείται είναι το σιτάρι. Σημειώνεται τέλος ότι, την «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπος» διατρέχει ένα εκτεταμένο δίκτυο δρόμων (χωματόδρομων), το οποίο αυξάνει τις διακινήσεις στην περιοχή και ενδεχομένως το παράνομο κυνήγι.

Όλα τα προαναφερθέντα έχουν συμβάλει στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής και έχουν αυξήσει την όχληση για τα είδη πτηνοπανίδας, για τα οποία η περιοχή έχει ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000. Οι ανθρώπινες επεμβάσεις, είτε αυτές αφορούν στις δασώσεις που πραγματοποιήθηκαν, ή στην επικράτηση της μονοκαλλιέργειας, έχουν περιορίσει τις επιλογές των ειδών πτηνοπανίδας, όσο αφορά στη διαθέσιμη τροφή, στους χώρους φωλεοποίησης και στάσης, αλλά και προστασίας και κάλυψης.

Επιπρόσθετος παράγοντας επικινδυνότητας, που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής ως μακροπρόθεσμη δυνητική απειλή, είναι η κλιματική αλλαγή, η οποία τείνει να αυξήσει τη συχνότητα και την ένταση των δασικών πυρκαγιών.

4. Σκοποί διαχείρισης

Ο γενικός σκοπός διαχείρισης της «Περιοχής Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι η εξασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την πτηνοπανίδα της περιοχής, μέσω της λήψης συγκεκριμένων διαχειριστικών μέτρων και μέτρων διατήρησης.

Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικοί στόχοι που θέτει το διαχειριστικό σχέδιο είναι:

- Η σταδιακή απομάκρυνση της ανταγωνιστικής βλάστησης που επηρεάζει τη φυσιογνωμία της περιοχής.
- Η βελτίωση της διαθεσιμότητας τροφής, η παροχή προστασίας και κάλυψης και η ενίσχυση της πιθανότητας φωλεοποίησης της πτηνοπανίδας στην περιοχή.
- Η μείωση της πιθανότητας εκδήλωσης πυρκαγιάς.
- Η πάταξη της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης.

Οι παραπάνω ειδικοί στόχοι έχουν ορίζοντα εφαρμογής τα 10 έτη. Το Τμήμα Δασών αναμένεται με την ολοκλήρωση της δεκαετίας να επεκτείνει ή να αναθεωρήσει τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο Κεφ. 5. Η καταμέτρηση πληθυσμών πτηνοπανίδας, μετά την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο Κεφ. 5, μετά την πάροδο 10 ετών και συγκρινόμενη με τις καταγραφές που πραγματοποιούνται πριν την εφαρμογή των μέτρων, θα καταδείξει την ανάγκη συνέχισης, αναπροσαρμογής, ενίσχυσης ή κατάργησης κάποιων από τα μέτρα που προτείνονται.

5. Μέτρα διαχείρισης

5.1. Αναγνώριση περιοχών στις οποίες δύναται να εφαρμοσθούν δράσεις διατήρησης της πτηνοπανίδας

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι μια σχετικά μεγάλη έκταση με ποικίλο γεωλογικό ανάγλυφο. Χαρακτηρίζεται από τη συχνή παρουσία του ανθρώπου, αφού μεγάλο ποσοστό ιδιωτικής γης χρησιμοποιείται για καλλιέργεια, κυρίως δημητριακών. Το ένα τέταρτο περίπου της περιοχής είναι κρατική δασική γη, στην οποία έχουν διεξαχθεί κατά το παρελθόν εργασίες δάσωσης.

Στόχος: Η αναγνώριση κατάλληλων θέσεων στις οποίες οι δράσεις διατήρησης (βλ. παρακάτω) θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην орνιθοπανίδα της περιοχής και παράλληλα δεν θα επηρεάζουν άλλα σημαντικά στοιχεία της βιοποικιλότητας.

Μεθοδολογία: Επιτόπιες επισκέψεις σε όλη την περιοχή του Δικτύου Natura 2000 «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» και αναγνώριση κατάλληλων θέσεων για την απομάκρυνση εισβλητικών ειδών, δημιουργία παραδοσιακών αγρών, αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων, καλλιέργεια δημητριακών/ όσπριων, εγκατάσταση τεχνητών φωλιών, σημείων υδροληψίας, ταμιευτήρων συλλογής, ξηρολιθές και μικρού υδατοφράκτη. Η επιλογή των θέσεων θα λάβει υπόψη το ανάγλυφο της περιοχής, την όσο το δυνατό περιορισμένη επέμβαση σε φυσικούς οικοτόπους, την εύκολη προσβασιμότητα και, φυσικά, την παρουσία ειδών πτηνοπανίδας στην περιοχή. Θα επιλεχθούν κυρίως περιοχές που είναι κρατική δασική γη. Στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή των πιο πάνω μέτρων διατήρησης σε ιδιωτική γη, θα εξασφαλίζεται η σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη και θα δίνεται η προβλεπόμενη αποζημίωση.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Η αναζήτηση θέσεων - χαρτογράφηση χρειάζεται να γίνει μόνο μια φορά. Κατάλληλη περίοδος: Μάρτιος - Μάιος.

Δείκτες παρακολούθησης: Δημιουργία χάρτη με τις προτεινόμενες θέσεις εφαρμογής των δράσεων διατήρησης.

5.2. Δημιουργία χάρτη εισβλητικών ειδών

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι μέρος του Δικτύου Natura 2000 και η οποία αποσκοπεί στην προστασία και διατήρηση της орνιθοπανίδας. Μεγάλο μέρος της περιοχής έχει καταληφθεί από εισβλητικά είδη (κυρίως *Acacia saligna*). Τα εισβλητικά είδη πολλαπλασιάζονται ανεξέλεγκτα και αναπτύσσονται εις βάρος της φυσικής βλάστησης. Σε αντίθεση με τα ξενικά-εισβλητικά είδη, τα τοπικά είδη χλωρίδας προσφέρουν τροφή και κάλυψη και προτιμώνται από την πτηνοπανίδα για κάλυψη, ξεκούραση και φωλεοποίηση.

Στόχος: Η δημιουργία ολοκληρωμένου χάρτη με τις θέσεις και την έκταση εξάπλωσης των εισβλητικών ειδών στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου».

Μεθοδολογία: Λεπτομερής χαρτογράφηση (δημιουργία πολυγώνων) της *Acacia saligna* με συσκευή GPS (χειρός), σε όλη την έκταση της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου». Οι πληροφορίες να ενσωματωθούν στη συνέχεια σε λογισμικό GIS και να

δημιουργηθεί χάρτης με την εξάπλωση του είδους *Acacia saligna* στη συγκεκριμένη περιοχή Natura 2000.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Η χαρτογράφηση θα γίνει μια φορά [υλοποίησή της στα αρχικά στάδια του έργου "LIFE-FORBIRDS - Improving lowland forest habitats for Birds in Cyprus (Βελτίωση πεδινών δασικών βιοτόπων για τα πουλιά στην Κύπρο)", με κωδικό LIFE13 NAT/CY/000176]. Περίοδος χαρτογράφησης: οποιαδήποτε περίοδος του έτους.

Δείκτες παρακολούθησης: Δημιουργία χάρτη με την εξάπλωση του είδους *Acacia saligna*.

5.3. Αφαίρεση ξενικών ειδών χλωρίδας - Αποκατάσταση της αυτόχθονης/ τοπικής βλάστησης.

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η παρουσία εισβλητικών ειδών χλωρίδας – ξενικών ειδών στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» δρα αρνητικά και ανταγωνιστικά στους φυσικούς οικοτόπους της περιοχής. Σημαντικές εκτάσεις με *Ziziphus lotus* (οικότοπος *5220), με *Crataegus azarolus* ή/και *Olea europaea* (οικότοπος 5330) έχουν υποβαθμιστεί λόγω της εξάπλωσης της Ακακίας.

Στόχος: Απομάκρυνση Ακακίας σε έκταση 5 ha και παράλληλη αποκατάσταση των οικοτόπων *5220 και *5330.

Μεθοδολογία: Αξιοποιώντας τον χάρτη που θα δημιουργηθεί από το προηγούμενο μέτρο («Δημιουργία χάρτη εισβλητικών ειδών»), όσο αφορά στην εξάπλωση της *Acacia saligna* στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου», θα ξεκινήσει η απομάκρυνση της Ακακίας στο πλαίσιο του έργου LIFE-FORBIRDS και η αποκατάσταση των φυσικών οικοτόπων. Η διαδικασία θα συνεχιστεί και μετά την ολοκλήρωση του εν λόγω έργου, μέχρι να επιτευχθεί ο στόχος που τέθηκε. Η απομάκρυνση της Ακακίας θα στηριχθεί στο «Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου *5220: Θαμνώνες με *Ziziphus*, στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελιάς" (Κουζάλη και συν., 2014) και στο "Guide for the control of invasive trees in natural areas in Cyprus: Strategies and Technical aspects" (Dufour-Dror J.M, 2013). Στις θέσεις στις οποίες πραγματοποιήθηκε η καταπολέμηση θα πραγματοποιούνται επαναληπτικές επισκέψεις για τουλάχιστον μία τριετία, με σκοπό την καταπολέμηση τυχών αναβλαστημάτων. Η αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου *5220 θα γίνει με βάση τις κατευθύνσεις του πιο πάνω Σχεδίου Δράσης. Αντίστοιχη διαδικασία θα εφαρμοσθεί για τον οικοτόπο 5330 και την εγκατάσταση ελιών και μοσφιλίων.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: 10 έτη (0.5 εκτάριο/έτος).

Δείκτες παρακολούθησης: Έκταση πλήρους καταπολέμησης της Ακακίας – Έκταση φυσικών οικοτόπων που έχουν αποκατασταθεί.

5.4. Αύξηση της διαθέσιμης τροφής για την ορνιθοπανίδα – Παροχή εναλλακτικών χώρων προστασίας και κάλυψης

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Στο πλαίσιο υλοποίησης της δράσης C2 του έργου LIFE-FORBIRDS προβλέπεται η δημιουργία δύο γεωργικών χωραφιών στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου». Κατά την ετοιμασία του παρόντος διαχειριστικού σχεδίου, στο μεγαλύτερο

μέρος της περιοχής γίνεται καλλιέργεια δημητριακών, ενώ απουσιάζουν οποιαδήποτε καρποφόρα δέντρα, τα οποία παρέχουν επιπλέον τροφή ή/και κάλυψη στην πτηνοπανίδα.

Στόχος: Η προσέλκυση ειδών πτηνοπανίδας μέσω της παροχής τροφής, προστασίας και κάλυψης.

Μεθοδολογία: Προτείνεται η δημιουργία τεσσάρων παραδοσιακών καλλιεργειών. Δύο παραδοσιακά χωράφια θα δημιουργηθούν στο πλαίσιο του έργου LIFE-FORBIRDS και άλλα δύο μετά την ολοκλήρωση του έργου και εντός δεκαετίας. Η κάθε καλλιέργεια θα έχει έκταση 0,5 – 1 ha. Η επιλογή των θέσεων δημιουργίας των παραδοσιακών καλλιεργειών θα στηριχθεί στον χάρτη του Μέρους 5.1. Στις καλλιέργειες θα φυτευτούν είδη όπως *Crataegus azarolus*, *Crataegus monogyna*, *Ficus carica*, *Morus alba*, *Myrtus communis*, *Pistacia lentiscus*, *Prunus domestica* και *Prunus armeniaca*. Τα φυτά θα προέλθουν από το φυτώριο του Τμήματος Δασών. Οι φυτεύσεις θα γίνουν με φυτευτικό σύνδεσμο, σε κανονική διάταξη (όπου είναι δυνατόν) ή σε κατά τόπους θέσεις ανάλογα με την περίπτωση. Τα φυτά θα πρέπει να ποτίζονται ανά δεκαπενθήμερο για διάστημα δύο μηνών μετά τη φύτευση και στη συνέχεια μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες για τρία συνεχή έτη. Για τον σκοπό αυτό προτείνεται η εγκατάσταση υδατοδεξαμενής πλησίον των παραδοσιακών καλλιεργειών. Τέλος, η κάθε παραδοσιακή καλλιέργεια να περιφραχτεί για σκοπούς καλύτερης προστασίας και διαχείρισης.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Η προετοιμασία των χωραφιών για την εγκατάσταση παραδοσιακών καλλιεργειών να πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Μάιο – Αύγουστο. Οι φυτεύσεις προτείνεται να πραγματοποιηθούν τους μήνες Οκτώβριο – Νοέμβριο.

Δείκτες παρακολούθησης: Έκταση παραδοσιακών καλλιεργειών – Καταγραφές πτηνοπανίδας.

5.5. Βελτίωση διαθεσιμότητας νερού και θέσεων φωλεοποίησης

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η νοτιοανατολική περιοχή της Κύπρου δέχεται λίγη σχετικά βροχόπτωση. Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» είναι από τις πιο ξηρές περιοχές της Κύπρου με μέση ετήσια βροχόπτωση 327.6 mm. Οι μέσες μηνιαίες βροχοπτώσεις ποικίλουν και ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες η βροχόπτωση είναι πολύ χαμηλή (Βλ. Πίνακας 2.1). Επιπρόσθετα, αναμένεται ότι στο μέλλον η βροχόπτωση στην Κύπρο θα μειωθεί ακόμη περισσότερο (κατά 20-30%). Η απουσία νερού, σε συνδυασμό με την περιορισμένη δυνατότητα τροφής, αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την ορνιθοπανίδα της περιοχής.

Στόχος: Η βελτίωση της διαθεσιμότητας νερού και θέσεων φωλεοποίησης μέσω α) της δημιουργίας μικρού υδατοφράκτη, ταμιευτήρων συλλογής και σημείων υδροληψίας και β) την εγκατάσταση τεχνητών φωλιών.

Μεθοδολογία: Εγκατάσταση 2 ταμιευτήρων συλλογής νερού, 5 σημείων υδροληψίας της πτηνοπανίδας και δημιουργία μικρού υδατοφράκτη στην περιοχή Αβδελερού (στις θέσεις που επισημαίνονται στον χάρτη της Εικόνας 5.1). Παράλληλα, προτείνεται η αναζήτηση κατάλληλης θέσης για δημιουργία ενός ακόμη υδατοφράκτη μετά την ολοκλήρωση του έργου LIFE-FORBIRDS, σε συνεργασία με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Στην ίδια περιοχή θα εγκατασταθούν 52 τεχνητές φωλιές.

Οι προδιαγραφές για τους ταμιευτήρες συλλογής νερού, των σημείων υδροληψίας της πτηνοπανίδας και των φωλιών, παρουσιάζονται στην έκθεση που ετοιμάστηκε στα πλαίσια του έργου LIFE-FORBIRDS με τίτλο «Θέσεις και Τεχνικές Προδιαγραφές Μέτρων και Δράσεων Διατήρησης».

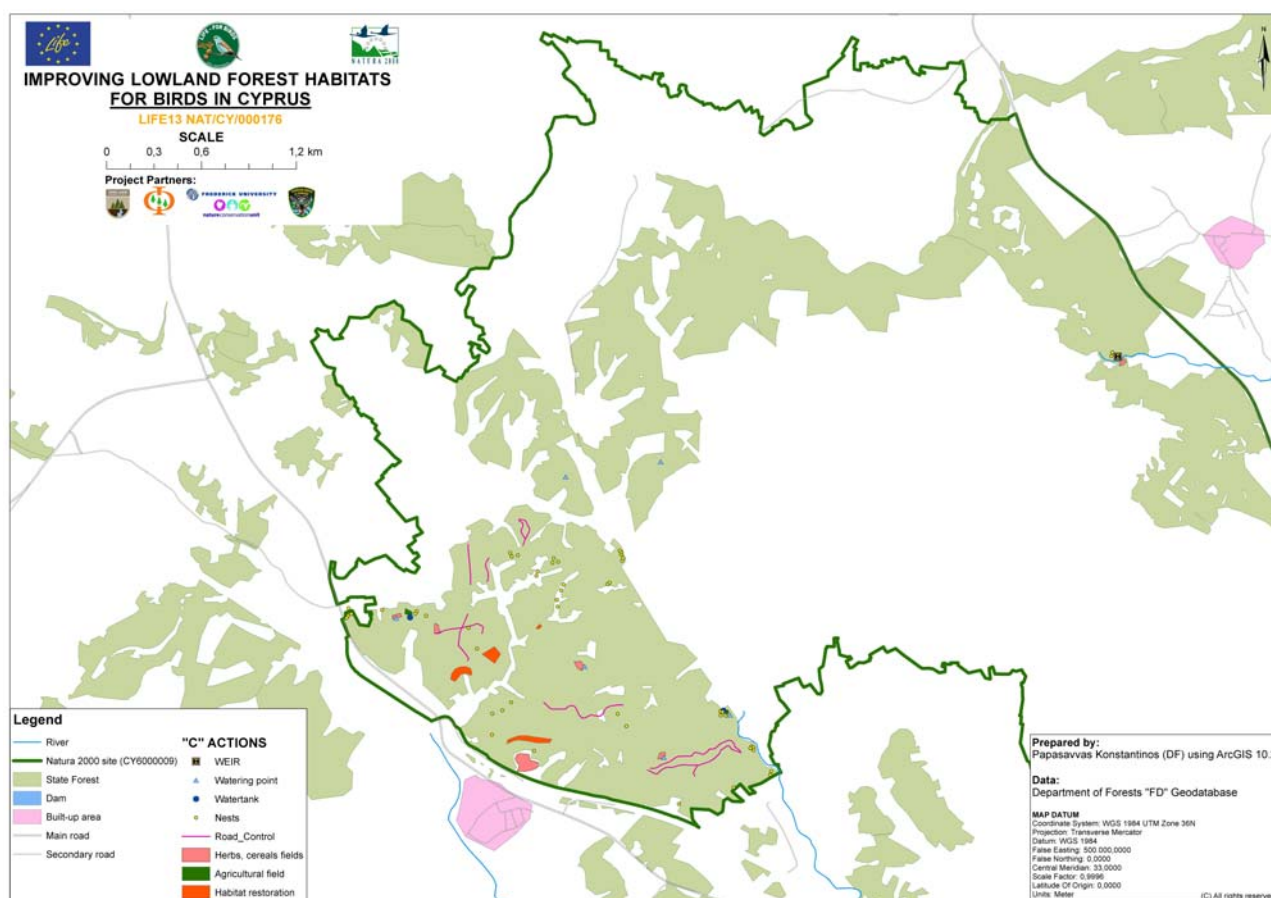
Οι προδιαγραφές για τη δημιουργία του υδατοφράκτη στην περιοχή Αβδελερού θα συμπεριληφθούν στην έκθεση που θα ετοιμαστεί από τον σύμβουλο-μελετητή, μέχρι τις 8 Αυγούστου 2015.

Σε όλες τις περιπτώσεις οι επεμβάσεις στις περιοχές που επιλέχθηκαν θα είναι ήπιες και δεν αναμένεται να επηρεαστούν σημαντικά είδη χλωρίδας και οικοτόπων.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Οι εργασίες θα αρχίσουν κατά την διάρκεια του έργου LIFE FORBIRDS και θα διαρκέσουν 1 χρόνο. Τα σημεία υδροληψίας και φωλεοποίησης θα παραμείνουν ενεργά σε βάθος χρόνου (10 χρόνια) και το Τμήμα Δασών θα αναλάβει την συντήρησή τους.

Δείκτες παρακολούθησης: Εγκατάσταση 52 τεχνητών φωλιών, 2 ταμιευτήρων συλλογής νερού, 5 σημείων υδροληψίας και δημιουργία μικρού υδατοφράκτη.

Εικόνα 5.1 Προτεινόμενες θέσεις εγκατάστασης φωλιών, ταμιευτήρων συλλογής νερού, σημείων υδροληψίας και μικρού υδατοφράκτη.

5.6. Προστασία θέσεων φωλεοποίησης από κάθε πηγή όχλησης

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» υπάρχει ένα εκτεταμένο οδικό δίκτυο (κυρίως χωματόδρομων), το οποίο δίνει στο κοινό τη δυνατότητα διακίνησης με ιδιωτικά οχήματα. Τα είδη πτηνοπανίδας που φωλιάζουν στην περιοχή ενδέχεται να εγκαταλείψουν τη φωλιά τους μετά από συνεχόμενες ενοχλήσεις, θόρυβο, δημιουργία σκόνης, ή

ακόμη, μετά από καταστροφή του περιβάλλοντος που αξιοποιούν για να δημιουργήσουν τις φωλιές τους. Το παράνομο κυνήγι και παγίδευση των πουλιών, σε συνδυασμό με την εκτός δρόμου οδήγηση, αποτελούν καθοριστικά στοιχεία για τους μικρούς αριθμούς πτηνών στην περιοχή μελέτης.

Στόχος: Η μείωση κάθε πηγής όχλησης σε περιοχές που φωλιάζουν είδη ορνιθοπανίδας.

Μεθοδολογία: Κατάργηση/ αποκλεισμός δρόμων ή μείωση της προσβασιμότητας στις περιοχές που θα γίνουν οι εργασίες για το έργο LIFE-FORBIRDS με ράβδους οδικού περιορισμού την περίοδο της μετανάστευσης και της αναπαραγωγής πτηνών. Επίσης, αξιολόγηση όλων των δασικών εργασιών (υλοτομίες, δασοτεχνικά έργα, συντήρηση δρόμων, κλπ) που αναλαμβάνει το Τμήμα Δασών σε δασική γη ή/και περιοχή του Δικτύου Natura 2000, αναγνώριση των εργασιών που προκαλούν σημαντική όχληση στην πτηνοπανίδα και ετοιμασία σχεδίου και προγράμματος για τις εργασίες, έτσι ώστε να πραγματοποιούνται σε περίοδο που δεν προκαλούν ενόχληση στην πτηνοπανίδα της περιοχής (για παράδειγμα αποφυγή εκτέλεσης εργασιών κατά τους μήνες Ιανουάριο – Μάιο, όπου παρατηρείται μετανάστευση πουλιών και φωλεοποίηση).

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Η απαγόρευση της πρόσβασης να εφαρμοστεί κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Δείκτες παρακολούθησης: Εγκατάσταση ράβδων οδικού περιορισμού – Απαγόρευση της πρόσβασης σε ?? Km. Δημιουργία προγράμματος εργασιών και οδηγίες για εφαρμογή τους.

5.7.Εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού για τη σημασία διατήρησης της ορνιθοπανίδας. Καταπολέμηση παράνομης παγίδευσης πτηνών

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η παγίδευση πτηνών στο ανατολικό μέρος της Κύπρου είναι ένα σημαντικό πρόβλημα για τους πληθυσμούς τοπικών και μεταναστευτικών πτηνών. Πολλά πτηνά, εκ των οποίων και προστατευόμενα είδη, παγιδεύονται με χρήση μη-στοχευμένων μεθόδων κυνηγιού, όπως τα δίχτυα και τα ξόβεργα. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων.

Στόχος: Μείωση της παράνομης παγίδευσης στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου». Προώθηση της ευαισθητοποίησης του κοινού μέσα από εκστρατεία ενημέρωσης.

Μεθοδολογία: Εκστρατεία καταπολέμησης της παράνομης παγίδευσης και ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης του κοινού:

- Αύξηση περιπολιών από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας στις περιοχές που θα εφαρμοστούν τα προτεινόμενα μέτρα.
- Εγκατάσταση υπέρυθρων καμερών σε επιλεγμένα σημεία για παρακολούθηση ύποπτων και παράνομων κινήσεων.
- Εγκατάσταση ράβδων οδικού περιορισμού για να περιοριστεί το παράνομο κυνήγι στις περιοχές που θα εφαρμοσθούν τα μέτρα διατήρησης (σε συνδυασμό με το Μέτρο 5.6).
- Δημιουργία και εγκατάσταση ενημερωτικών πινακίδων που να απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό.
- Δημιουργία ντοκιμαντέρ για την πτηνοπανίδα της Μεσαορίας που θα προβληθεί σε σχολεία, Περιβαλλοντικά Κέντρα και Σημεία Επισκεπτών.
- Παραγωγή ενημερωτικών φυλλαδίων για την πτηνοπανίδα της Μεσαορίας και τα μεταναστευτικά πουλιά, και ενημερωτικών δελτίων για τις δράσεις του έργου LIFE-FORBIRDS.

- Δημιουργία ενημερωτικών διαφημίσεων στην τηλεόραση για την ανάγκη προστασίας της πτηνοπανίδας και την παράνομη παγίδευση.
- Δημοσίευση άρθρων σε εφημερίδες και περιοδικά για την προστασία των πουλιών και τις επιπτώσεις της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης στην πτηνοπανίδα του νησιού.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Τα ενημερωτικά φυλλάδια να δημιουργηθούν μέχρι τον Δεκέμβριο 2015. Προβολή δύο διαφημίσεων ανά έτος για τρία συνεχή έτη στο πλαίσιο του έργου LIFE-FORBIRDS. Δημοσίευση τριών άρθρων (ένα/έτος) σε εφημερίδες/περιοδικά. Δημιουργία δύο ενημερωτικών δελτίων, ένα κατά το έτος 2016 και ένα κατά το 2017. Ετοιμασία ντοκιμαντέρ εντός του 2016. Εγκατάσταση ενημερωτικών πινακίδων και υπέρυθρων καμερών εντός του 2015. Οι περιπολίες στις περιοχές των επεμβάσεων να ξεκινήσουν με την εφαρμογή των δράσεων διατήρησης και να συνεχιστούν και μετά την ολοκλήρωση του έργου.

Δείκτες παρακολούθησης: Αριθμός υπέρυθρων καμερών που εγκαταστάθηκαν, περιορισμός πρόσβασης για ?? Km, αριθμός ενημερωτικών πινακίδων που εγκαταστάθηκαν, παραγωγή ντοκιμαντέρ, αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων και δελτίων που παρήχθησαν, αριθμός προβολών διαφημιστικού υλικού, αριθμός άρθρων σε εφημερίδες και περιοδικά.

5.8. Προστασία από τις πυρκαγιές

Υφιστάμενη κατάσταση - Τεκμηρίωση: Η «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» αποτελεί ένα πνεύμονα πρασίνου και φυσικής βλάστησης, εντός της οποίας παρατηρείται έντονη γεωργική δραστηριότητα. Στην περιφέρεια της περιοχής παρατηρείται τόσο γεωργική δραστηριότητα όσο και οικιστική ανάπτυξη. Η φύση της βλάστησης και των καλλιεργειών αποτελούν σοβαρό κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς εξαιτίας ανθρώπινης αμέλειας. Τα υφιστάμενα μέτρα πυροπροστασίας στη συγκεκριμένη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 περιλαμβάνουν 2 πυροσβεστικά οχήματα, 16 Δασοπυροσβέστες (θερινή περίοδο – 8 σε κάθε βάρδια), 20 km αντιπυρική ζώνη, συντήρηση – καθαρισμός χωματόδρομων (30 Km), 5 υδροστόμια και περιπολίες καθ' όλη την διάρκεια του έτους που καλύπτουν την ευρύτερη περιοχή. Τέλος, το πυροφυλάκιο της περιοχής στελεχώνεται με 2 άτομα και 1 πυροσβεστικό σώμα από την 1^η Μαΐου μέχρι την 30^η Νοεμβρίου, τις ώρες 7:00-19:00.

Στόχος: Η μείωση του κινδύνου εκδήλωσης πυρκαγιάς εντός της «Περιοχής Κόσιης - Παλλουρόκαμπου». Η προστασία της περιοχής συμβάλλει έμμεσα στην προστασία των ενδιαιτημάτων της πτηνοπανίδας.

Μεθοδολογία: Συντήρηση των αντιπυρικών ζωνών και οδικού δικτύου κάθε έτος χρησιμοποιώντας είτε φορητή μηχανή κοπής χόρτων ή γεωργικό ελκυστήρα (όπου το έδαφος το επιτρέπει, για παράδειγμα περιμετρικά των καλλιεργειών). Το κόψιμο χόρτων με μηχανή θα γίνεται το αργότερο το πρώτο δεκάημερο Μαΐου - ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες του χρόνου - ενώ η καλλιέργεια με γεωργικό ελκυστήρα αμέσως μετά το θερισμό των καλλιεργειών από τους γεωργούς.

Φορέας Υλοποίησης: Δεν έχει καθοριστεί ακόμη.

Χρονοδιάγραμμα: Η συντήρηση των αντιπυρικών ζωνών και οδικού δικτύου θα πρέπει να γίνεται πριν την καλοκαιρινή περίοδο. Η συντήρηση θα συνεχιστεί όσο η διάρκεια του παρόντος Σχεδίου (10 έτη).

Δείκτες παρακολούθησης: Έκταση αντιπυρικών λωρίδων και μήκος οδικού δικτύου που συντηρείται κάθε έτος.

6. Βιβλιογραφία και πηγές πληροφόρησης

- **Biocypus Database (2010).** Cyprian Ecological Information Data, *Biocypus Database* LIFE98 TCY/CY/172
- **Davies C. E., Moss D., O Hill M. (2004).** Eunis Habitat Classification Revised 2004. *European Topic Centre On Nature Protection and Biodiversity*, European Environment Agency.
- **Dufour-Dror J.M. (2013)** Guide for the Control of Invasive Trees in Natural Areas in Cyprus: Strategies and Technical Aspects. Department of Forests, Republic of Cyprus.
- **IUSS Working Group WRB. (2014).** World Reference Base for Soil Resources 2014. International soil classification system for naming soils and creating legends for soil maps. *World Soil Resources Reports No. 106*. FAO, Rome
- **Αλεξανδρής Ν. (2009).** Ταξινόμηση CORINE στην ελληνική γλώσσα από: Αναπαραγωγή του χάρτη CORINE με το GRASS-GIS. Δεύτερη έκδοση. http://ma.ellak.gr/edu/pluginfile.php/659/mod_resource/content/1/corine_grass-gis_el.pdf
- **Δεληπέτρου Π., Χριστοδούλου Χ.Σ. (2010).** Οδηγός αναγνώρισης και χαρτογράφησης των οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στην Κύπρο. *Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος*, Λευκωσία, Κύπρος.
- **Επιστολή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης Δεκέμβριος 2014.** Λεπτομερή γεωλογικά στοιχεία για την «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου» (Natura 2000). *Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος*. Αρ. φακ. 05.32.002.002
- **Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (2014)** Βιογεωγραφικές περιοχές της Ευρώπης (<http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/biogeographical-regions-in-europe-1>)
- **Κουζάλη Η., Χριστοδούλου Χ., Ανδρέου Μ. (2014).** Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου *5220: Θαμνώνες με *Ziziphus*, στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελιάς. Πανεπιστήμιο Frederick. Λευκωσία.
- **Κουνναμάς Κ., Ανδρέου Μ., Ηλιάδης Ν.-Γ., Κουζάλη Η., Ζώτος Σ. (2011).** Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από την επέκταση λατομείου στην περιοχή των κοινοτήτων Ορόκλινης και Κελιών, εντός των ορίων της Ζώνης Ειδικής Προστασίας «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου». Λευκωσία, Κύπρος
- **Μετεωρολογική Υπηρεσία (2014).** Τιμές θερμοκρασίας, βροχοπτώσεων και μηνιαίων μέσων τιμών. Κυπριακή Δημοκρατία
- **Παναγίδης Π., Κασσίνης Ν. (2014).** Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων για την «Περιοχή Κόσιη – Παλλουρόκαμπος» (CY6000009). Ταμείο Θήρας, Υπουργείο Εσωτερικών.
- **Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2011).** Αποτελέσματα Καταμέτρησης Πληθυσμού 2011 - *Υπουργείο Οικονομικών*
- **Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2012).** Δημογραφική Έκθεση 2012. *Υπουργείο Οικονομικών*
- **Τμήμα Δασών (2012).** Περί Δασών Νόμος, *Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος*, Κυπριακή Δημοκρατία
- **Τσιντιδής Τ., Χριστοδούλου Π., Γεωργίου Κ. (2007).** Το Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου. *Φιλοδασικός Σύνδεσμος Κύπρου*, Λευκωσία.

7. Παραρτήματα

Πλήρης κατάλογος με τα είδη ορνιθοπανίδας στην «Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου».

A/A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	<i>Alcedo atthis</i>	A, Δ			Σ				
2	<i>Burhinus oedicephalus</i>	A			M, Σ	T			
3	<i>Caprimulgus europaeus</i>	A							
4	<i>Circus macrourus</i>	A			M	T			
5	<i>Coracias garrulus</i>	A		20-40	Σ	Φ			
6	<i>Emberiza caesia</i>	A							
7	<i>Lanius collurio</i>	A			Σ	T			
8	<i>Lanius minor</i>	A			Σ	T			
9	<i>Lanius nubicus</i>	A			Σ	T			
10	<i>Oenanthe cyprica</i>	A			M	T, Φ			
11	<i>Sylvia melanocephala</i>	A			M	T, Φ			
12	<i>Acrocephalus paludicola</i>	A							
13	<i>Alauda arvensis</i>	B							
14	<i>Anas crecca</i>	B, Γ							
15	<i>Anthus pratensis</i>								
16	<i>Anthus trivialis</i>								
17	<i>Apus apus</i>								
18	<i>Ardea purpurea</i>	A							
19	<i>Asio otus</i>								
20	<i>Buteo buteo</i>								
21	<i>Buteo rufinus</i>	A							
22	<i>Calandrella brachydactyla</i>	A							
23	<i>Carduelis spinus</i>								
24	<i>Ciconia ciconia</i>	A							
25	<i>Circus aeruginosus</i>	A							
26	<i>Circus cyaneus</i>	A							
27	<i>Clamator glandarius</i>								
28	<i>Columba livia</i>	B							
29	<i>Columba oenas</i>	B							
30	<i>Coturnix coturnix</i>	B							
31	<i>Cuculus canorus</i>								
32	<i>Delichon urbica</i>								
33	<i>Erithacus rubecula</i>								
34	<i>Falco peregrinus</i>	A							
35	<i>Falco tinnunculus</i>								
36	<i>Fringilla coelebs</i>	A							
37	<i>Hippolais pallida</i>								
38	<i>Hirundo rustica</i>								
39	<i>Jynx torquilla</i>								

40	<i>Lullula arborea</i>	A							
41	<i>Melanocorypha calandra</i>	A							
42	<i>Merops apiaster</i>								
43	<i>Miliaria calandra</i>								
44	<i>Motacilla alba</i>								
45	<i>Motacilla flava</i>								
46	<i>Muscicapa striata</i>								
47	<i>Oenanthe hispanica</i>								
48	<i>Oenanthe isabellina</i>								
49	<i>Oenanthe oenanthe</i>								
50	<i>Oriolus oriolus</i>								
51	<i>Passer hispaniolensis</i>								
52	<i>Pernis apivorus</i>	A							
53	<i>Phoenicurus ochruros</i>								
54	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>								
55	<i>Phylloscopus collybita</i>								
56	<i>Phylloscopus trochilus</i>								
57	<i>Pterocles orientalis</i>	A							
58	<i>Riparia riparia</i>								
59	<i>Saxicola rubetra</i>								
60	<i>Saxicola torquata</i>								
61	<i>Scolopax rusticola</i>	B, Γ							
62	<i>Streptopelia turtur</i>	B							
63	<i>Sturnus vulgaris</i>	B							
64	<i>Sylvia atricapilla</i>								
65	<i>Sylvia communis</i>								
66	<i>Sylvia curruca</i>								
67	<i>Sylvia hortensis</i>								
68	<i>Turdus iliacus</i>	B							
69	<i>Turdus merula</i>	B							
70	<i>Turdus philomelos</i>	B							
71	<i>Turdus pilaris</i>	B							
72	<i>Turdus viscivorus</i>	B							
73	<i>Tyto alba</i>								
74	<i>Upupa epops</i>								
75	<i>Vanellus vanellus</i>	B							
76	<i>Alectoris chukar</i>	E, B							
77	<i>Athene noctua</i>	E							
78	<i>Carduelis cannabina</i>	E							
79	<i>Carduelis carduelis</i>	E							
80	<i>Carduelis chloris</i>	E							
81	<i>Columba palumbus</i>	E							
82	<i>Serinus serinus</i>	E							

Σημείωση: Η αντιστοίχιση των αριθμών στις στήλες του πίνακα παρουσιάζεται πιο κάτω:

- 1. Όνομα είδους
- 2. Καθεστώς προστασίας
 - Α: Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ
 - Β: Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ
 - Γ: Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ
 - Δ: Παράρτημα ΙV της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ
 - Ε: Άλλες διεθνές συμβάσεις
 - ΣΤ: Προεδρικό Διάταγμα 67/80
- 3. Κατάσταση διατήρησης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
 - Α: Α1: Κινδυνεύον είδος (Ε), Α2: Τρωτό είδος (V), Α3: Σπάνιο είδος (R), Α4: Απροσδιόριστο είδος (I)
 - Β: Ενδημικό
 - Γ: Περιλαμβάνεται σε διεθνείς καταλόγους ειδών με μη ικανοποιητικό καθεστώς διατήρησης
- 4. Πληθυσμιακά δεδομένα
- 5. Παρουσία στην περιοχή: Μ (Μόνιμη), Α (Αναπαραγωγή), Σ (Στάθμευση), Δ (Διαχείριση).
- 6. Ανάλυση ενδιαίτηματος όπου παρατηρείται το είδος στη περιοχή
 - Τ: Τροφοληψία
 - Φ: Φώλιασμα (για το σύνολο της αναπαραγωγικής δραστηριότητας)
 - Δ: Διάπαυση [χειμερινή (Δχ), θερινή (Δθ)]
 - Αναπαραγωγή (αν λαμβάνει μέρος σε διαφορετικό ενδιαίτημα από αυτό της γέννας κλπ.)
 - Άλλη δραστηριότητα (π.χ. ανάπαυση, καταφύγιο, κούρνισμα, κ.ο.κ)
- 7. Απειλές (κώδικες από το ΤΕΔ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Τα στοιχεία είναι τα ίδια για όλα τα είδη: Ε01.02, Α03, D05, D01.02, Β03, Ε01, D02.09, Ε01.02, D05, J02.05, C01.01.01, D01.02, Β02.01
- 8. Είδος πτηνού για το οποίο χαρακτηρίστηκε Ζώνη Ειδικής Προστασίας
- 9. Βιβλιογραφικές Πηγές (τα στοιχεία είναι τα ίδια για όλα τα είδη: SDF, DG Directory Environment)